

Kartlegging av regionale organisasjoner og frivilligsentraler i Nordland fylkeskommune 2025

Utfordringer, muligheter og samarbeid

Om Frivillighet Norge

Frivillighet Norge ert samarbeidsforumet for frivillige organisasjoner. Vi jobber for å skape større rom for frivilligheten gjennom å utvikle en god frivillighetspolitikk og forbedre organisasjonenes rammevilkår. Frivillighet Norge består av rundt 370 medlemsorganisasjoner fra alle felt innen frivillig virksomhet.

Frivilligheten i Norge representerer 10 millioner individuelle medlemskap og 100 000 lag og foreninger over hele landet. Frivillighet Norge er frivillighetens kompetansebase, talerør og dialogpartner for myndighetene.

Frivillighet Norge har kontor i Christian Kroghs gate 10, 0186, Oslo.
Tlf.: 21567650

post@frivillighetnorge.no
www.frivillighetnorge.no

Rapporten er utarbeidet av Rambøll Management Consulting, på vegne av Frivillighet Norge. Materialet i denne undersøkelsen er omfattet av opphavsretten og åndsverklovens bestemmelser. Innholdet kan ikke brukes uten avtale med Nordland fylkeskommune og Frivillighet Norge.

Innholdsfortegnelse

Om Frivillighet Norge	2
Innledning	5
Frivillig sektor i en nasjonal kontekst.....	6
Hovedfunn	7
1. Beskrivelse av organisasjonene og frivilligsentralene	9
Geografisk område.....	9
Frivilligsentralene	9
Organisering av organisasjonene	9
Organisasjonstyper	10
Aktivitet i organisasjoner	11
Aktivitet - Frivilligsentraler	12
2. Menneskelige ressurser: medlemmer, rekruttering, frivillig innsats og ansatte.....	14
Medlemmer – organisasjoner.....	14
Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige blant organisasjoner	15
Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige blant frivilligsentraler	15
Utfordringer ved å rekruttere nye medlemmer, tillitsvalgte og frivillige blant organisasjoner og frivilligsentraler	16
Hvordan lykkes organisasjonene og frivilligsentralene med rekrutteringen?.....	16
Rekruttering av spesifikke målgrupper.....	17
Ansatte	18
3. Økonomi og lokaler	18
Organisasjonenes og frivilligsentralenes inntektskilder	18
Frivilligsentralenes inntektskilder	21
Muligheter for finansiering av nye aktiviteter i organisasjonene	23
Hva kan lette arbeidet med å skaffe inntekter?.....	24
Organisasjonenes utgifter	24
Frivilligsentralenes utgifter	26
Lokaler.....	27
Leie- og låneavtaler.....	27
Interesse i å låne eller leie fylkeskommunale bygg	28
Tilgjengelighet i lokalene	28
4. Målsettinger og hindringer	29
Viktigste utviklingspunkter	29
Hvilke andre faktorer eller aktører kan bidra til at organisasjonene og frivilligsentralene oppnår sine mål?.....	30
Utfordrende områder for organisasjonene	30
Utfordrende områder for frivilligsentraler	31
Opplever dere at noen hindringer for å vokse?.....	31
5. Samarbeid	32

Oversikt over samarbeid - organisasjonene	32
Samarbeid med andre organisasjoner	33
Utfordringer ved samarbeid med andre frivillige organisasjoner	34
Konkurranse fra andre frivillige organisasjoner.....	34
Samarbeid med bedrift eller næringsliv	34
Utfordringer ved samarbeid med bedrift eller næringsliv	35
Samhandling med fylkeskommunen	35
Møteplass for frivilligheten	36
Hvordan kan Nordland fylkeskommune bidra til å tilrettelegge for frivilligheten i Nordland?.....	36
Andre kommentarer eller innspill til Nordland fylkeskommune	37
Frivilligsentralenes samarbeid.....	37
Samarbeid med frivillige organisasjoner	38
Samarbeid med bedrift eller næringsliv	39
Samhandling med fylkeskommunen	39
Møteplass for frivilligheten	40
Hvordan kan Nordland fylkeskommune bidra til å tilrettelegge for frivilligheten i Nordland?.....	41
6. Konklusjon og anbefalinger.....	41
Ta vare på og styrk samarbeidet med frivilligheten	42
Forankring av frivillighetspolitikk i fylket	43
Lokaler.....	44
Forenkling og bistand.....	44
Verktøy for synliggjøring	44
Liste over figurer	46

Innledning

Denne rapporten er basert på funn fra en spørreundersøkelse blant regionale frivillige lag og foreninger og frivilligsentraler i Nordland, som ble gjennomført i perioden 5. -23. februar 2025. Undersøkelsen er et samarbeid mellom Nordland fylkeskommune og Frivillighet Norge. Undersøkelsens utforming bygger på Frivillighet Norges erfaringer, og dialog med Nordland fylkeskommune.

Totalt 161 organisasjoner og frivilligsentraler i Nordland fylkeskommune ble invitert til å delta i kartleggingen, og fikk tilsendt et elektronisk spørreskjema via e-post. 82 respondenter leverte inn svar, som gir en svarprosent på 51 %. 23 av disse er frivilligsentraler, mens 59 er organisasjoner.

Det er et mål at resultatene fra denne undersøkelsen skal bidra til å forme et kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet, ved at fylkeskommunen får innsikt i hvilke utfordringer og muligheter frivilligheten i Nordland har.

Frivillighet Norge har gjennomført lignende undersøkelser i rundt 40 kommuner og to fylkeskommuner siden 2016.

Respondentene ble bedt om å svare på spørsmål fra fem hovedkategorier:

- Hva slags type organisasjon/frivilligsentral de representerer
- Organisasjonen/frivilligsentralens medlemmer/frivillige/tillitsvalgte
- Økonomi og lokaler
- Samarbeid med organisasjoner, næringsliv og fylkeskommune
- Egne mål og utfordringer.

Spørreundersøkelsen og analysen av funnene er gjennomført av Rambøll på vegne av Frivillighet Norge.

Frivillig sektor i en nasjonal kontekst

I Norge er det rundt 10 millioner medlemskap i om lag 100 000 lag og foreninger. Ifølge Frivillighet Norges Frivillighetsbarometer fra 2024 har hele 61 % av befolkningen over 15 år gjort frivillig arbeid i løpet av de 12 siste månedene¹. Tallene er oppe på nivået før pandemien, men vi ser at de yngste og de eldre fortsatt ikke deltar like mye i frivilligheten som før pandemien. Den frivillige innsatsen utgjør 142 000 årsverk, og det skapes verdier for over 139 milliarder kroner i frivillig sektor².

Deltakelse i frivilligheten gir mennesker muligheten til å realisere interessene sine og til å bidra til nærmiljøet. Frivillige organisasjoner gir mennesker følelse av lokal identitet, tilhørighet, fellesskap, de skaper gode og inkluderende lokalmiljøer og styrker demokratiet. Flere Stortingsmeldinger og offentlige utredninger har pekt på at frivilligheten kan bidra til å løse samfunnsutfordringer innen blant annet folkehelse, omsorg, beredskap, kultur og inkludering.

For at frivilligheten skal kunne bidra mer må kommuner og fylkeskommuner legge til rette for et godt samarbeid på frivillighetens premisser. Så godt som alle kommuner har en næringspolitikk for å skape vekst og utvikling i det lokale næringslivet, men få kommuner har utviklet en frivillighetspolitikk. Rundt en fjerdedel av alle kommuner som har et politisk behandlet dokument som omhandler kommunens forhold til frivilligheten³. Frivillighet Norge arbeider derfor for at kommuner og fylkeskommuner skal utvikle en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk.

Frivillighet Norge og KS har signert en plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor⁴. Plattformen presiserer blant annet at kommunen og frivilligheten har ulike roller. Der heter det blant annet at "Kommunen har ansvaret for frivillighetspolitikken og for å tilrettelegge for dialog med frivilligheten. Frivillig sektor må bidra til utvikling av lokalmiljøet." I tillegg presiseres det at samarbeid og samhandling skal baseres på at man er likeverdige parter og at partene må møte hverandre med tillit. Avtalen gir gode beskrivelser av hva slags grunnlag et konkret samarbeid mellom kommune og frivillighet bør bygge på. Partene anbefaler organisasjoner på lokalt nivå og de enkelte kommuner og fylkeskommuner å etablere tilsvarende samarbeidsplattformer.

¹ Frivillighetsbarometeret 2024: <https://www.frivillighetnorge.no/fakta/frivillighetsbarometeret/>

² SSBs satelittregnskap for frivillig sektor: <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/nordmenn-legger-ned-frivillig-innsats-verdt-78-milliarder>

³ Frivillighet Norges egen oversikt over kommuner med helhetlig frivillighetspolitikk: <https://www.frivillighetnorge.no/verktoy/offentlige/samhandlingskoden/hvorfor-utvikle-en-kommunal-frivillighetspolitikk/flere-kommuner-ma-utvikle-en-frivillighetspolitikk>

⁴ Samarbeidsavtale mellom KS og Frivillighet Norge: <https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/frivillighet-norge/Plattform-for-samspill-og-samarbeid-mellom-frivillig-og-kommunal-sektormed-sign.pdf>

Hovedfunn

Totalt 161 organisasjoner og frivilligsentraler i Nordland ble invitert til å delta i kartleggingen, og fikk tilsendt et elektronisk spørreskjema via e-post. Organisasjonene som er invitert til å delta er regionale organisasjoner. 82 respondenter svarte, som gir en svarprosent på 51 %. 23 av disse er frivilligsentraler, mens 59 er organisasjoner. Samtlige av disse har aktivitet i Nordland, og var dermed kvalifiserte til å delta i undersøkelsen.

Flertallet av organisasjoner som har svart tilhører politikk- eller interesseorganisasjoner, kulturorganisasjoner eller helse og sosiale tjenester. I tillegg til disse gruppene har en del idrettsorganisasjoner, rekreasjon eller sosial forening, lokalmiljø og bosted og tros- eller livssynsorganisasjoner deltatt i undersøkelsen.

Blant organisasjonene er det vanligst å tilby månedlige aktiviteter og aktiviteter 2-4 ganger i året. Det høyeste aktivitetsnivået finner vi blant organisasjoner som driver med helse og sosialtjenester, rekreasjon og sosiale foreninger og idrettsorganisasjoner. Over halvparten, 61 %, av frivilligsentralene har aktiviteter på ukentlig basis.

Generelt sett har utvikling i medlemsmassen blant organisasjonene i Nordland fylkeskommune vært relativt stabilt de siste fem årene. 26 % har opplevd noe eller mye økning i medlemsmassen. 35 % melder at medlemsmassen er noe eller sterkt redusert, 40 % melder at den har vært stabil.

Når det kommer til rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige ser vi at det oppleves vanskeligst å rekruttere tillitsvalgte. Hovedutfordringene når det kommer til rekruttering til tillitsverv er «tidsklemma»: Mange vegrer seg for å binde seg til faste oppgaver eller verv, og noen ønsker heller å bidra på enkeltaktiviteter fremfor å forplikte seg til kontinuerlig innsats. Frivilligsentralene opplever at det er enklere å rekruttere frivillige enn organisasjonene gjør.

Medlemskontingenten og nasjonale midler er de to vanligste inntektskildene for organisasjonene, hvor henholdsvis 77 % og 68 % av organisasjonene oppgir disse som inntektskilder. Inntekter fra fylkeskommunale midler er også blant de vanligste inntektskildene, og det er en særlig viktig inntektskilde for små organisasjoner. Av de som oppgir medlemskontingent som inntekt, oppgir 33 % at inntektskilden utgjør en betydelig eller stor andel av organisasjonens økonomi, mens det samme for nasjonale midler gjelder 40 %. Blant frivilligsentralene er kommunale midler den vanligste inntekten. En del får også inntekter fra blant annet nasjonale støtteordninger og stiftelser.

18 % av organisasjonene opplever mulighetene for finansiering som gode eller svært gode. Blant frivilligsentralene er det tilsvarende spørsmålet 40 %. Forslag til hva som kan lette arbeidet med å skaffe inntekter er blant annet enklere søknadsprosesser, tydeligere utlysningstekster, og mer informasjon om støtteordningene.

Flertallet av organisasjonene oppgir at de leier lokalene sine, 28 % oppgir at de låner lokalene sine gratis og 4 % eier lokalene sine. 15 % oppgir at de mangler lokale/sted å være og 11 % at de ikke har behov for lokaler. Flest av de frivillige organisasjonene oppgir at de har leieavtale med bedrift/næringsliv. Størsteparten av frivilligsentralene bruker kommunale lokaler.

Litt over halvparten rapporterer at lokalene de bruker er tilfredsstillende når det kommer til universell utforming. 28 % oppgir at den universelle utformingen enten er god eller svært god.

Flertallet er interesserte i å leie eller låne fylkeskommunale lokaler. Flest melder at de kan være interesserte i å leie slike lokaler til enkeltarrangementer/møter, og 32 % kan være interesserte i å leie/låne til fast avtale.

Det er relativt utbredt blant organisasjonene å samarbeide med andre organisasjoner, men mindre vanlig å samarbeide med bedrift/næringslivet. Samtlige frivilligsentraler har samarbeid med frivillige organisasjoner. Samlet sett er frivillig sektor fornøyd med begge samarbeidsformer. Nesten 1/3 av organisasjonene opplever konkurranse fra andre organisasjoner. Det trekkes særlig frem konkurranse om økonomiske midler (tilskudd, gaver, sponsorer) og rekruttering av frivillige.

Flertallet av både organisasjoner og frivilligsentraler opplever at fylkeskommunen ønsker dialog og samhandling med frivilligheten. Flest organisasjoner har samhandlet med fylkeskommunen om økonomiske tilskudd. Det samme gjelder frivilligsentralene.

Den vanligste målsettingen for frivilligheten er å arrangere flere aktiviteter. Organisasjonene pekte på økonomi som det mest utfordrende området, deretter rekruttering av medlemmer til verv, og rekruttering av medlemmer. Hindringer som organisasjonene møter er hovedsakelig knyttet til økonomi, lokaler, tidsklemma og rekruttering.

1. Beskrivelse av organisasjonene og frivilligsentralene

I denne delen skal vi se nærmere på organisasjonene og frivilligsentralene som deltok i kartleggingen.

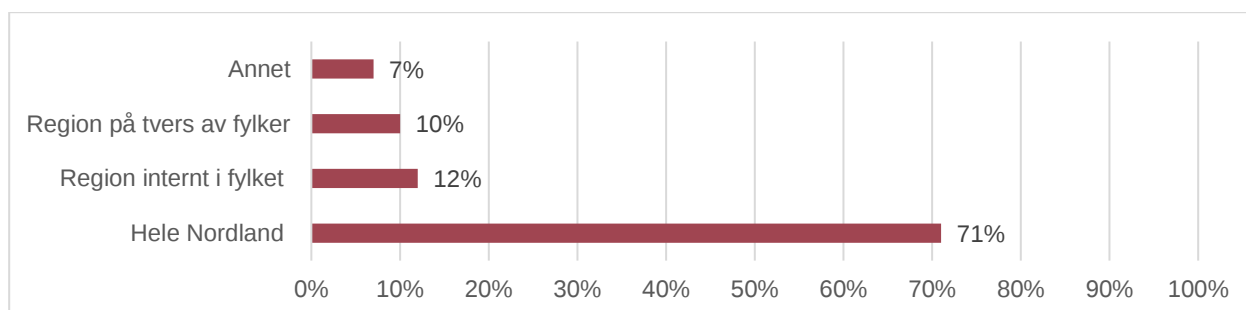
23 respondenter oppgir at de representerer en frivilligsentral, hvilket tilsvarer 28 % av alle som har deltatt i undersøkelsen. 59 organisasjoner har svart på undersøkelsen, som tilsvarer 72 % av respondentene.

Et flertall på 45 % oppgir at de er daglig leder eller ansatt for organisasjonen eller frivilligsentralen de svarer for. Dette tilsvarer 35 respondenter. 33 % er styreleder, og 8 % er styremedlem i sine respektive organisasjoner. 11 har svart at deres rolle i organisasjonen eller frivilligsentralen de svarer på vegne av er noe «annet» enn de overnevnte (14 %). I denne gruppen finner vi blant annet økonomiansvarlige, sekretærer, regionsansvarlige, kasserere, koordinatore og nestledere.

I rapporten omtaler vi organisasjoner/foreninger/paraplyer som organisasjoner.

Geografisk område

Vi spurte organisasjonene om hva slags geografisk område de dekker. Dette er vist i figur 1. 71 % organisasjoner, tilsvarende 42 organisasjoner, oppgir at de dekker hele Nordland. Deretter oppgir 7 (12%) organisasjoner at de dekker en region i fylket, 6 organisasjoner oppgir at de dekker region på tvers av fylker (10 %) og 4 oppgir annet (7 %). Av de som oppgir annet, nevnes det blant annet hele Norge.

Figur 1. Geografisk område: Hvilket geografisk område dekker dere? Antall svar: 59

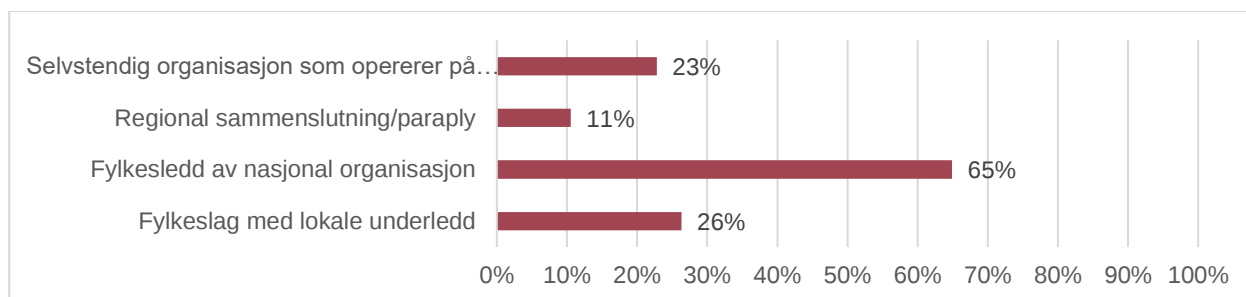
Av de som har oppgitt region i fylket eller på tvers av fylker, oppgis: Vesterålen, Salten, Indre Salten, Lofoten, Helgeland og Ofoten og Midt-Troms.

Frivilligsentralene

Rett over halvparten av frivilligsentralene er kommunale (52 %), mens 48 % er ideelle.

Organisering av organisasjonene

I figur 2 presenteres hvordan de forskjellige organisasjonene er organisert. Det er flest som oppgir at de er organisert som fylkesledd av nasjonal organisasjon (65 %) med 37 organisasjoner.

Figur 2. Organisering: Hvordan er dere organisert? Flere valg mulig. Antall svar: 57.

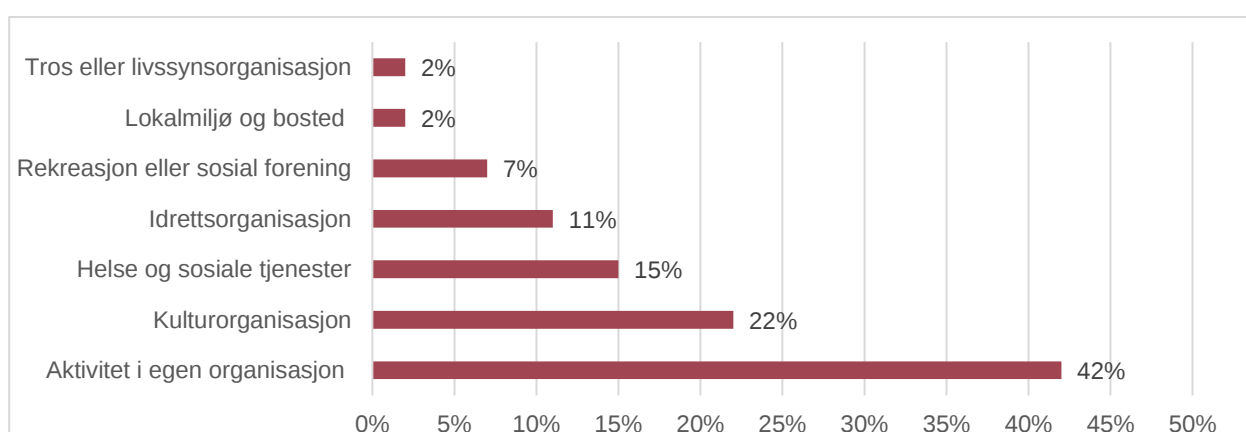
Den nest største gruppen er organisasjoner som er organisert som fylkeslag med lokale underledd. 15 organisasjoner representerer denne formen for organisering (26 %). Deretter er det 13 selvstendige organisasjoner som opererer på fylkes/regionsnivå (23 %). Færrest, 6 organisasjoner (11 %), er organisert som en regional sammenslutning/paraply.

Organisasjonene som er organisert som fylkeslag med lokale underledd ble bedt om å utdype hvor mange lokalledd de har. Det er 13 organisasjoner som har svart og svarene sprer seg fra to lokalledd og opp til 60. Gjennomsnittet ligger på 15,2 og medianen er 7 lokalledd.

Organisasjonene som er organisert som regionale sammenslutninger/paraplyer ble spurt om hvor mange organisasjoner som er tilknyttet dem. Det er 4 organisasjoner som har svart og svarene sprer seg fra én organisasjon og opp til 14 organisasjoner. Gjennomsnittet ligger på 6,75 og medianen er 6.

Organisasjonstyper

I figur 3 presenteres organisasjonstypene organisasjonene er. Det er flest respondenter som representerer politikk- eller interesseorganisasjoner. 23 organisasjoner tilhører denne kategorien, noe som tilsvarer 42 %.

Figur 3. Organisasjonstype: Hva slags lag/forening er dere? (Kategoriene er basert på FNs internasjonale kategorisering av frivillige organisasjoner). Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 55.

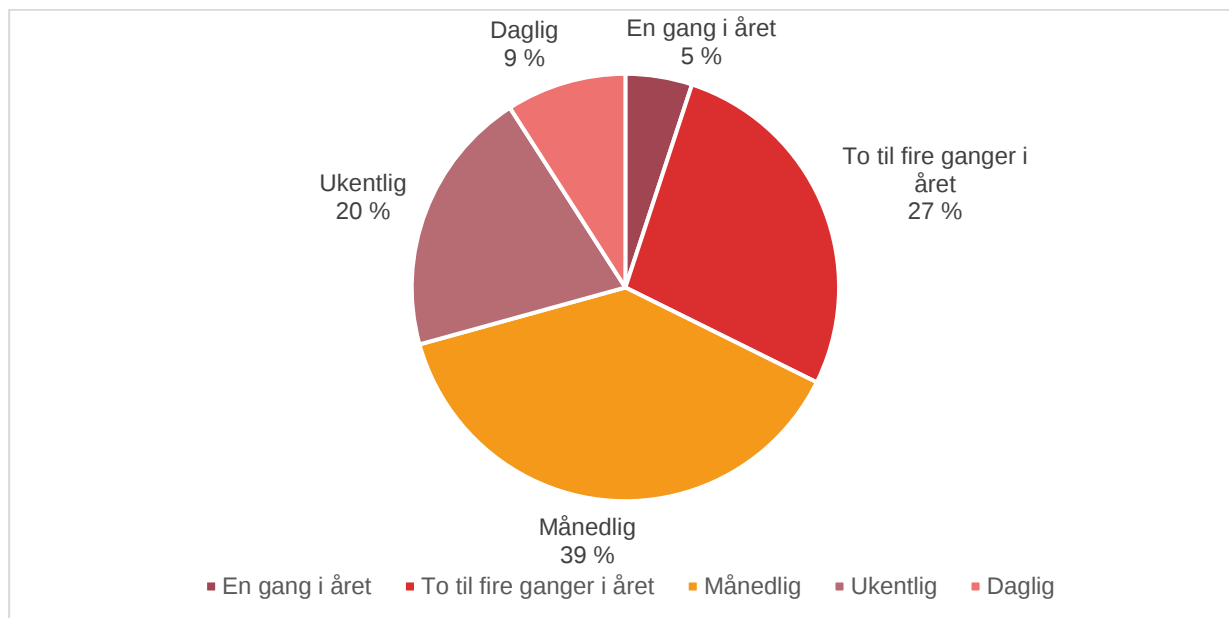
Nest størst er kulturorganisasjoner (22 %) som utgjør 12 organisasjoner. Deretter utgjør helse og sosiale tjenester (15 %) 8 organisasjoner. Idrettsorganisasjoner (11 %) representeres av 6 organisasjoner, rekreasjon eller sosial forening (7 %) representeres av 4 organisasjoner, én organisasjon representerer lokalmiljø og bosted (2 %) og én organisasjon representerer tros- eller livssynsorganisasjoner (2 %).

Innenfor rekreasjon eller sosiale foreninger finnes det hagelag, speiderforbund, og turlag. Innenfor politikk- eller interesseorganisasjoner finner vi blant annet minoritetsorganisasjoner, pasient- og brukerorganisasjoner og miljøorganisasjoner. Blant kulturorganisasjonene finner vi blant annet håndverksforeninger, kunstforeninger og ulike musikkforeninger. Innen helse og sosiale tjenester finnes det pasientorganisasjoner, beredskapsorganisasjoner og andre helseforeninger. Blant idrettsorganisasjoner finner vi ulike idrettslag.

14 % av organisasjonene innen helse og sosiale tjenester oppgir at de er en beredskapsorganisasjon.

Aktivitet i organisasjoner

Figur 4 viser hyppigheten av aktiviteter blant organisasjonene. Det er mest vanlig at organisasjonene tilbyr månedlige aktiviteter. 38 % av organisasjonene har aktiviteter på månedlig basis. Videre oppgir 27 % at de har aktiviteter to til fire ganger i året, og 20 % at de har aktiviteter ukentlig. 9 % av organisasjonene rapporterer at de har aktiviteter daglig. Kun 5 % av organisasjonene har aktiviteter så sjelden som en gang i året.

Figur 4. Aktiviteter: Hvor ofte har dere aktiviteter? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 55

Det høyeste aktivitetsnivået finner vi hos helse og sosialtjenester, der 13 % opplyser om daglige aktiviteter og 38 % om ukentlige aktiviteter. For rekreasjon og sosiale foreninger rapporterer 25 % om daglige, 25 % om ukentlige, og 25 % om månedlige aktiviteter. Av idrettsorganisasjoner rapporterer 17 % om daglige aktiviteter og 17 % om ukentlige aktiviteter.

Blant politikk- eller interesseorganisasjoner har 9 % av organisasjoner daglige aktiviteter, 13 % ukentlige og 39 % månedlige aktiviteter, og for kulturorganisasjoner rapporterer 17 % om ukentlig aktivitet og 50 % om månedlig aktivitet. Den ene organisasjonen som representerer lokalmiljø og bosted rapporterer om et ukentlig aktivitetsnivå, og organisasjonen som representerer en tros- eller livssynsorganisasjon rapporterer om et månedlig aktivitetsnivå.

Organisasjonene ble bedt om å oppgi hvilke aktiviteter de bruker tid på. I figur 5 kan vi se fordelingen per aktivitet.

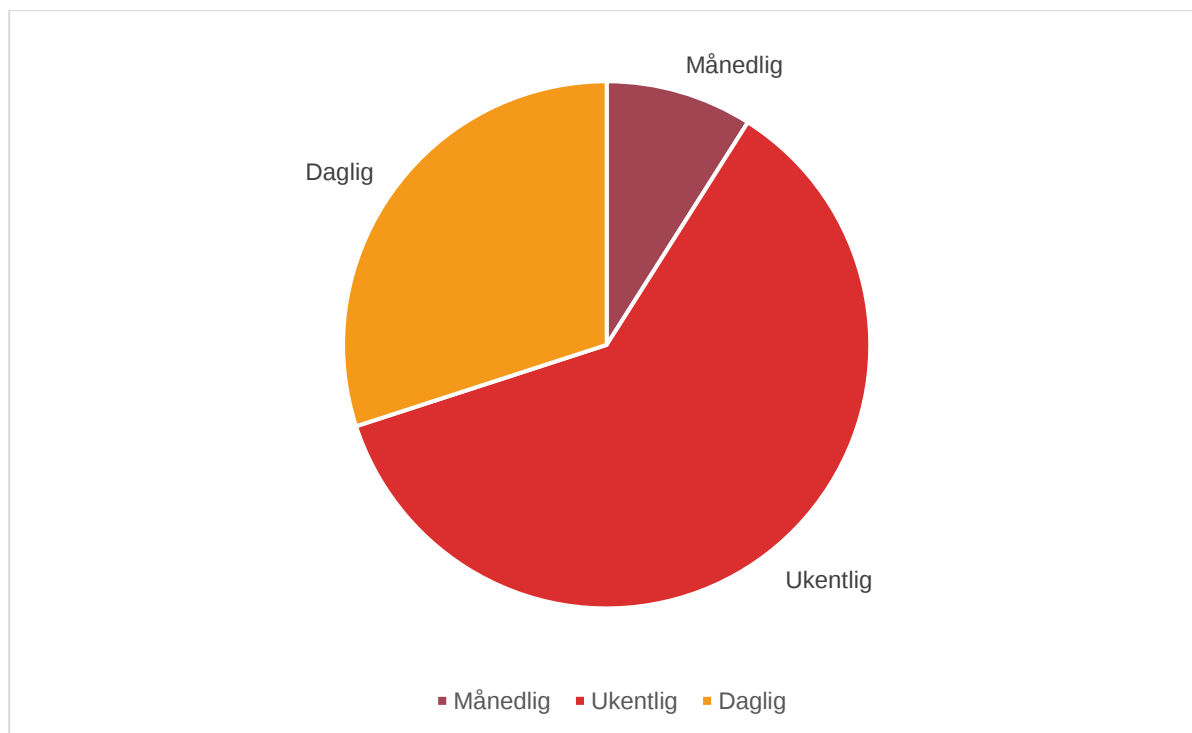
Figur 5. Aktiviteter: Hvilke aktiviteter bruker dere tid på? Flere svar var mulig. Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 55.

Flest organisasjoner melder at de gjennomfører aktivitet i egen organisasjon, inkludert for underledd. 75 % bruker tid på å søke og forvalte midler for egen aktivitet/virksomhet, 58 % bruker tid på kontakt med kommune, fylkeskommune, statsforvalter, og 58 % på aktiviteter/tjenester/møteplasser som er åpne for alle. Det er 55 % som melder at de bruker tid på aktivitet/tjenester/møteplasser som er åpne for medlemmer, og 35 % bruker tid på kontakt med politikere. Det er færrest som melder at de bruker tid på å søke og forvalte midler for organisasjonens underledd, hvor 24 % melder dette. Det er 13 % av organisasjonene som oppgir at de bruker tid på andre aktiviteter. Disse aktivitetene inkluderer blant annet likepersonsarbeid, kontakt med helsepersonell, internasjonal kontakt, og aktivitet/tjenester/møteplasser som er åpne for en spesifikk målgruppe, uavhengig av medlemskap.

Aktivitet - Frivilligsentraler

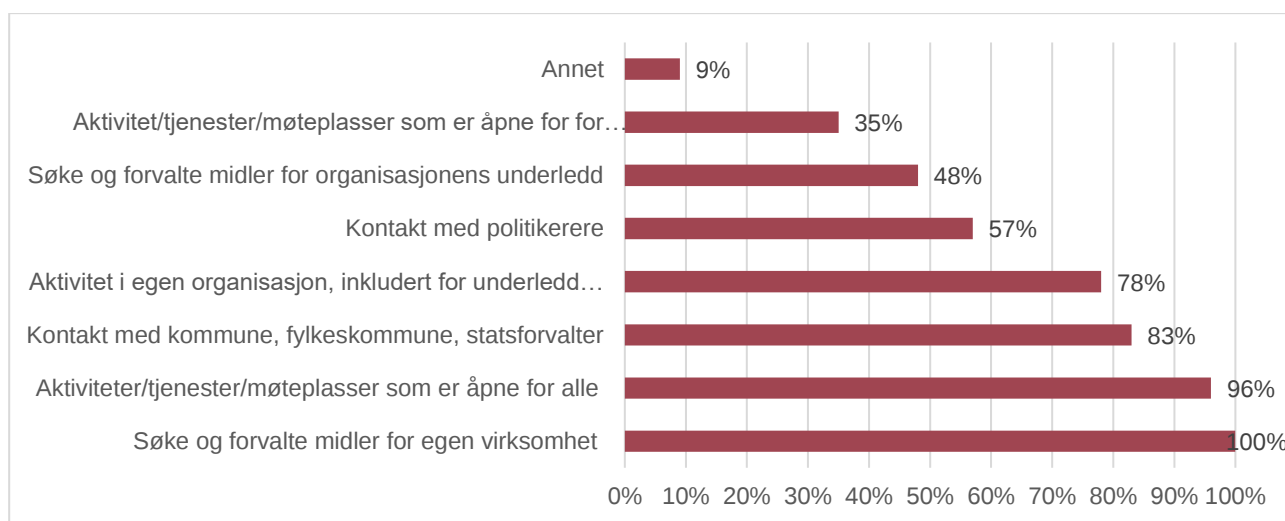
Figur 6 viser hyppigheten av aktiviteter blant frivilligsentralene. Det er mest vanlig at frivilligsentralene tilbyr ukentlige aktiviteter. Over halvparten, 61 %, av frivilligsentralene har

aktiviteter på ukentlig basis. Videre oppgir 30 % at de har aktiviteter daglig, og 9 % oppgir at de har aktiviteter månedlig.

Figur 6. Aktiviteter: Hvor ofte har dere aktiviteter? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 23.

Frivilligsentralene ble bedt om å spesifisere hvilke aktiviteter de bruker tid på. I figur 7 kan vi se fordelingen per aktivitet.

Figur 7. Aktiviteter: Hvilke aktiviteter bruker dere tid på? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 23.

96 % av frivilligsentralene bruker tid på å gjennomføre aktiviteter/tjenester/møteplasser som er åpne for alle. 78 % oppgir at de bruker tid på å gjennomføre aktivitet i egen organisasjon, inkludert for underledd, og 35 % oppgir tidsbruk på aktivitet/tjenester/møteplasser som er åpne for medlemmer. Samtlige frivilligsentraler melder at de bruker tid på å søke og forvalte midler for egen aktivitet/virksomhet. 83 % oppgir å bruke tid på å holde kontakt med kommune, fylkeskommune, statsforvalter, og 57 % oppgir kontakt med politikere. Nesten halvparten (48 %) bruker tid på å søke og forvalte midler for organisasjonens underledd. Dette kan handle om organisasjoner de samarbeider med, eller aktiviteter som drives som del av frivilligsentralens virksomhet. 2 frivilligsentraler, oppgir å bruke tid på «annet», hvilket inkluderer å administrere frivillige ledsagere og "en til en" hjelp, og skape møteplasser og arrangement for bygdas innbyggere.

2. Menneskelige ressurser: medlemmer, rekruttering, frivillig innsats og ansatte

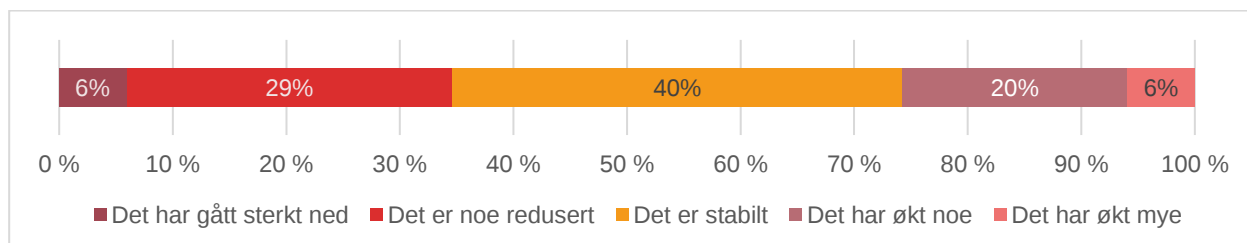
Medlemmer – organisasjoner

De fleste organisasjonene (93 %) oppgir at de har medlemmer. Dette tilsvarer 55 organisasjoner. 59 % av alle organisasjoner oppgir at de har medlemmer i form av enkeltpersoner, og 34 % oppgir at de har medlemmer/tilsluttede i form av organisasjoner. En organisasjon oppgir å ikke ha medlemmer.

Medlemstallet varierer fra 10 til 6 000 blant de organisasjonene som har oppgitt medlemstall. Gjennomsnittlig medlemstall ligger på 999 medlemmer, mens medianen viser 311 medlemmer. En slik forskjell mellom gjennomsnitt og median indikerer at det er flest små og mellomstore organisasjoner i organisasjonskategoriene – med en liten andel større organisasjoner som drar opp gjennomsnittet.

12 av organisasjonene har færre enn 100 medlemmer (26 %), og 14 organisasjoner har et medlemstall på 500 eller flere medlemmer (30 %).

I figur 8 kan vi se at utviklingen i medlemsmassen til to tredeler av organisasjonene har vært stabil eller økende de siste fem årene (66 %). 40 % av organisasjonene rapporterer om en stabil medlemsmasse. 20 % har opplevd noe økning i medlemsmassen, og 6 % har opplevd mye økning. 29 % melder at medlemsmassen er blitt noe redusert, og 6 % av organisasjonene rapporterer om en sterk nedgang.

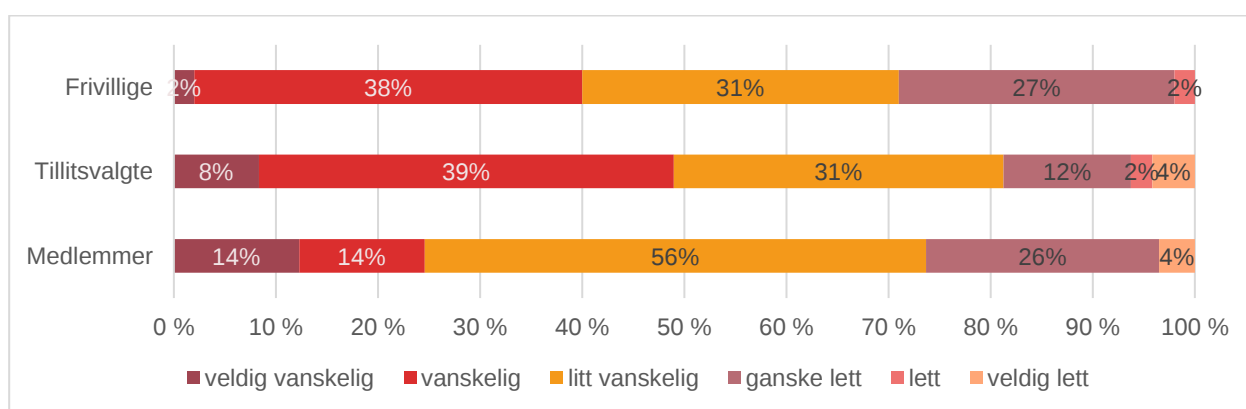

Figur 8. Utvikling i medlemsmasse: Hvordan har medlemstallet i fylket/regionen utviklet seg de siste 5 årene? Inkluderer ikke frivilligsentraler.

Respondentene er spurt om hva de mener forklarer utviklingen. Flere av organisasjonene opplever, kanskje spesielt etter pandemien, at flere deltar på arrangementer uten å bli medlemmer, eller har blitt vant til å kun delta digitalt på arrangementer/aktiviteter. Økning i kontingenter og mangel på interesse fra yngre generasjoner er også faktorer som påvirker medlemsveksten. Noen har hatt suksess med gratis medlemskap og godt informasjonsarbeid, mens andre påpeker at det er vanskelig å opprettholde engasjement, spesielt i et langstrakt fylke med utfordrende transportforhold.

Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige blant organisasjoner

Organisasjonene opplever rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige som forholdsvis vanskelig. Det oppleves lettere å rekruttere medlemmer enn de to andre gruppene.

Figur 9. Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper? Inkluderer ikke frivilligsentraler.

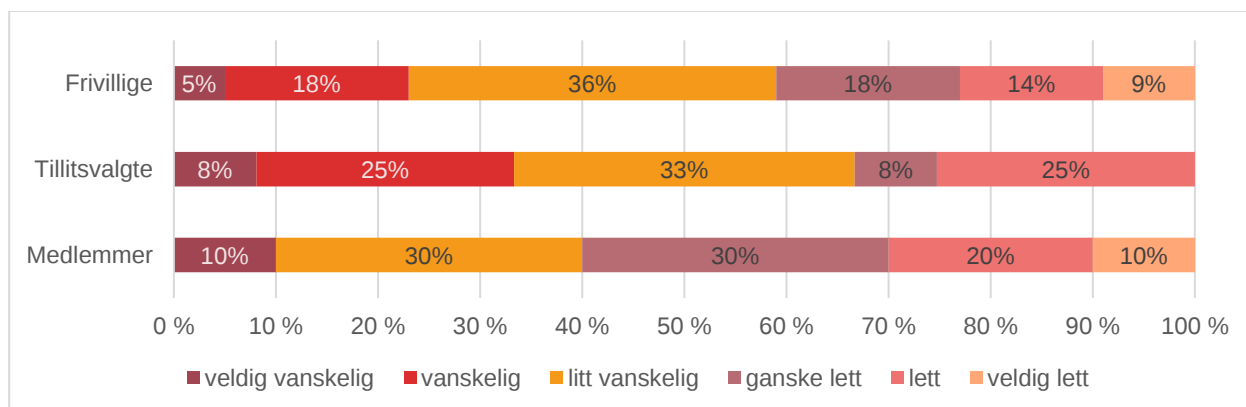
Figur 9 viser at det oppleves som noe lettere å rekruttere medlemmer enn frivillige og tillitsvalgte, der gjennomsnittet ligger på henholdsvis 2,9 og 2,7 (skala fra 1 = veldig vanskelig til 6 = veldig lett).

Det oppleves vanskeligst for organisasjonene å rekruttere tillitsvalgte, hvor gjennomsnittet for denne gruppen ligger på 2,7 (skala fra 1 = veldig vanskelig til 6 = veldig lett). For rekruttering av frivillige, oppgir 40 % at dette oppleves vanskelig eller veldig vanskelig, og 31 % opplever det som litt vanskelig. Bare 2 % opplever at det er lett å rekruttere frivillige.

Generelt sett opplever store organisasjoner det lettere å rekruttere både medlemmer, tillitsvalgte og frivillige enn de mindre. På en skala fra 1 = veldig vanskelig til 6 = veldig lett, rapporterer store organisasjoner ganske lett å rekruttere *medlemmer*. De små organisasjonene scorer litt vanskelig for samme gruppe. For *tillitsvalgt* melder store organisasjoner litt vanskelig på skalaen og små organisasjonene vanskelig på skalaen. For gruppen *frivillige* melder store organisasjoner litt vanskelig og de små organisasjonene vanskelig på skalaen.

Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige blant frivilligsentraler

Frivilligsentralene opplever rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige noe lettere enn de frivillige organisasjonene. 10 frivilligsentraler har oppgitt at de rekrutterer medlemmer. Dette kan vise til medlemmer i ideelle frivilligsentraler.

Figur 10. Rekruttering: Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper? Inkluderer kun frivilligsentraler.

I likhet med de frivillige organisasjonene opplever også frivilligsentralene det vanskeligst å rekruttere *tillitsvalgte*. Samtidig ligger gjennomsnittet for tillitsvalgte over organisasjonenes snitt, på 3,2 (skala fra 1 = veldig vanskelig til 6 = veldig lett). 23 % oppgir at det oppleves vanskelig eller veldig vanskelig å rekruttere frivillige. Videre ser vi at 18 % mener rekruttering av frivillige er ganske lett, 14 % opplever det som lett, og 9 % veldig lett.

Utfordringer ved å rekruttere nye medlemmer, tillitsvalgte og frivillige blant organisasjoner og frivilligsentraler

Når det gjelder utfordringer knyttet til rekruttering av nye medlemmer, tillitsvalgte og frivillige, er det flere gjentakende temaer som går igjen på tvers av organisasjonene og frivilligsentralene. En av de største utfordringene er tidsklemma. Mange vegrer seg for å binde seg til faste oppgaver eller verv, og noen ønsker heller å bidra på enkeltaktiviteter fremfor å forplikte seg til kontinuerlig innsats.

Videre rapporterer en del av organisasjonene om geografiske og økonomiske barrierer, der store avstander og høye kostnader gjør det vanskelig å nå ut til nye medlemmer og frivillige, spesielt i store regioner. En del strever også med å opprettholde engasjementet over tid, da mange som begynner å delta, slutter etter en kort periode på grunn av andre forpliktelser. Enkelte organisasjoner peker også på at det er utfordrende å tiltrekke seg medlemmer fra smale interessefelt eller spesifikke grupper, og at mangel på synlighet og bevissthet om organisasjonens aktiviteter kan bidra til lav rekruttering.

Det er flere som sliter med å få folk til å prioritere frivillig arbeid, finne tid til faste oppgaver, og forplikte seg over lengre tid. Løsninger krever ofte fleksibilitet og tilpasning til medlemmenes og de frivilliges behov og hverdag.

Hvordan lykkes organisasjonene og frivilligsentralene med rekrutteringen?

Organisasjonene trekker frem at de mest effektive metodene for rekruttering er synlighet på sosiale medier, tilstedeværelse på lokale arrangementer og direkte kontakt med potensielle medlemmer. Å være til stede på messer, stands og åpne møter har gitt gode resultater, sammen med aktiv bruk av forskjellige sosiale medier og frivillig.no.

Familievennlige og inkluderende aktiviteter, som kurs, samlinger og sosiale arrangementer, har også vært viktige for å tiltrekke nye medlemmer. Noen fremhever at samarbeid med andre organisasjoner og tett oppfølging av nye medlemmer bidrar til å bygge fellesskap og engasjement. Andre har hatt suksess med kampanjer, gratis kurs og personlig verving gjennom eksisterende medlemmer som en del av rekrutteringsarbeidet.

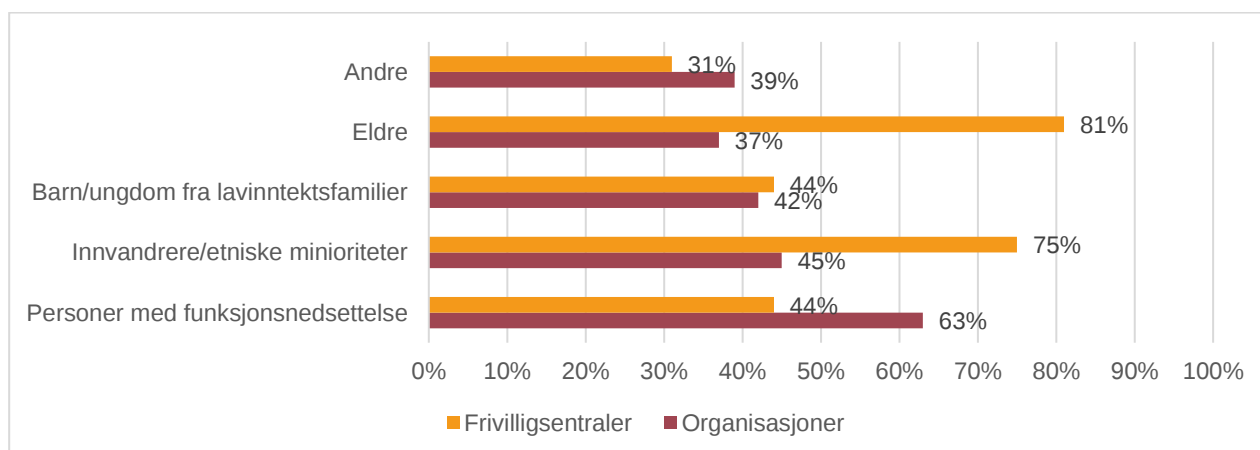
Flere frivilligsentraler har lyktes med rekruttering gjennom direkte og personlig kontakt, der de spør enkeltpersoner de vet har relevant kompetanse eller interesse. Direkte forespørsler, samtaler og relasjonsbygging trekkes frem som effektive metoder.

Sosiale medier brukes også av frivilligsentralene som et viktig verktøy for å nå ut til aktuelle frivillige, både gjennom søk og målrettet kommunikasjon. Å tilby opplæring, frihet til å velge aktiviteter og gjøre frivilligheten «ufarlig» gjennom invitasjoner til arrangementer, har bidratt til å engasjere flere. Samarbeid med organisasjoner og bruk av faste frivillige til faste arrangementer er også nevnt som vellykkede grep.

Rekruttering av spesifikke målgrupper

Organisasjonene og frivilligsentralene ble bedt om å spesifisere om de har aktivitetstilbud for medlemmer i ulike aldersgrupper. Det oppgis et noe høyere aktivitetstilbud for ungdom (17-26 år), hvor 86 % oppgir dette. 83 % oppgir at de har aktiviteter for seniorer (60 år eller eldre) og voksne (27-59 år), og 71 % har aktiviteter for barn (0-16 år).

I figur 11 kan vi se at blant organisasjonene jobber flest aktivt med å rekruttere personer med funksjonsnedsettelse, og nær halvparten har politikk/praksis for å rekruttere innvandrere/etniske minoriteter og det samme gjelder barn og unge fra lavinntektsfamilier. Blant frivilligsentralene er det vanligere å jobbe aktivt for å rekruttere eldre. Her melder 81 % at de har politikk/praksis for å rekruttere eldre, 75 % for innvandrere/etniske minoriteter og 44 % for barn/ungdom fra lavinntektsfamilier.

Figur 11. Rekruttering: Har deres organisasjon/frivilligsentral en politikk/praksis for å rekruttere følgende grupper?

Det er flere som opplever at det ofte er vanskelig å rekruttere yngre mennesker, spesielt for verv og ansvar. Mange unge er opptatt med andre ting, som studier og jobb, og derfor er det

utfordrende å få dem til å engasjere seg. Enkelte opplever at unge ikke prioriterer frivillig arbeid. Flere organisasjoner rapporterer at det er utfordrende å nå ut til innvandrere og etniske minoriteter. Språkbarrierer og ulik kulturforståelse om frivillig arbeid gjør det vanskelig å få disse gruppene til å forstå organisasjonenes arbeid. Økonomi oppleves av noen organisasjoner som en utfordring i rekrutteringsarbeidet, spesielt for organisasjoner som har medlemsavgifter, hvor det blir for dyrt å delta på arrangementer eller aktiviteter som krever betaling. Flere organisasjoner opplever at eldre personer er lettere å rekruttere, da de har mer tid og er mer tilbøyelige til å delta i frivillig arbeid. Organisasjonene ser generelt at det er viktig å ha en åpen og inkluderende tilnærming, og mange jobber aktivt med å tilpasse sitt tilbud for å tiltrekke seg ulike grupper.

Ansatte

51 % av respondentene oppgir at de har lønnede ansatte. Dette inkluderer ikke eventuelle ansatte i underledd. Det tilsvarer til sammen 40 respondenter, hvorav 21 er organisasjoner og 19 er frivilligsentraler. 83 % av frivilligsentralene har ansatte.

Blant rekreasjon eller sosial forening, helse og sosiale tjenester og idrettsorganisasjoner er det 50 % som har lønnede ansatte. Videre oppgir 33 % av kulturorganisasjoner og 30 % av politikk- eller interesseorganisasjon at de har dette. Den ene tros- eller livssynsorganisasjonen melder at de har lønnede ansatte og den ene organisasjonen innen lokalmiljø og bosted melder at de ikke har det.

Det er forskjell i hvor mange ansatte de små og store organisasjonene rapporterer om. Blant organisasjoner med mindre enn 500 medlemmer rapporterer 28 % at de har lønnede ansatte. Blant organisasjonene med mer enn 500 medlemmer rapporterer 75 % at de har lønnede ansatte.

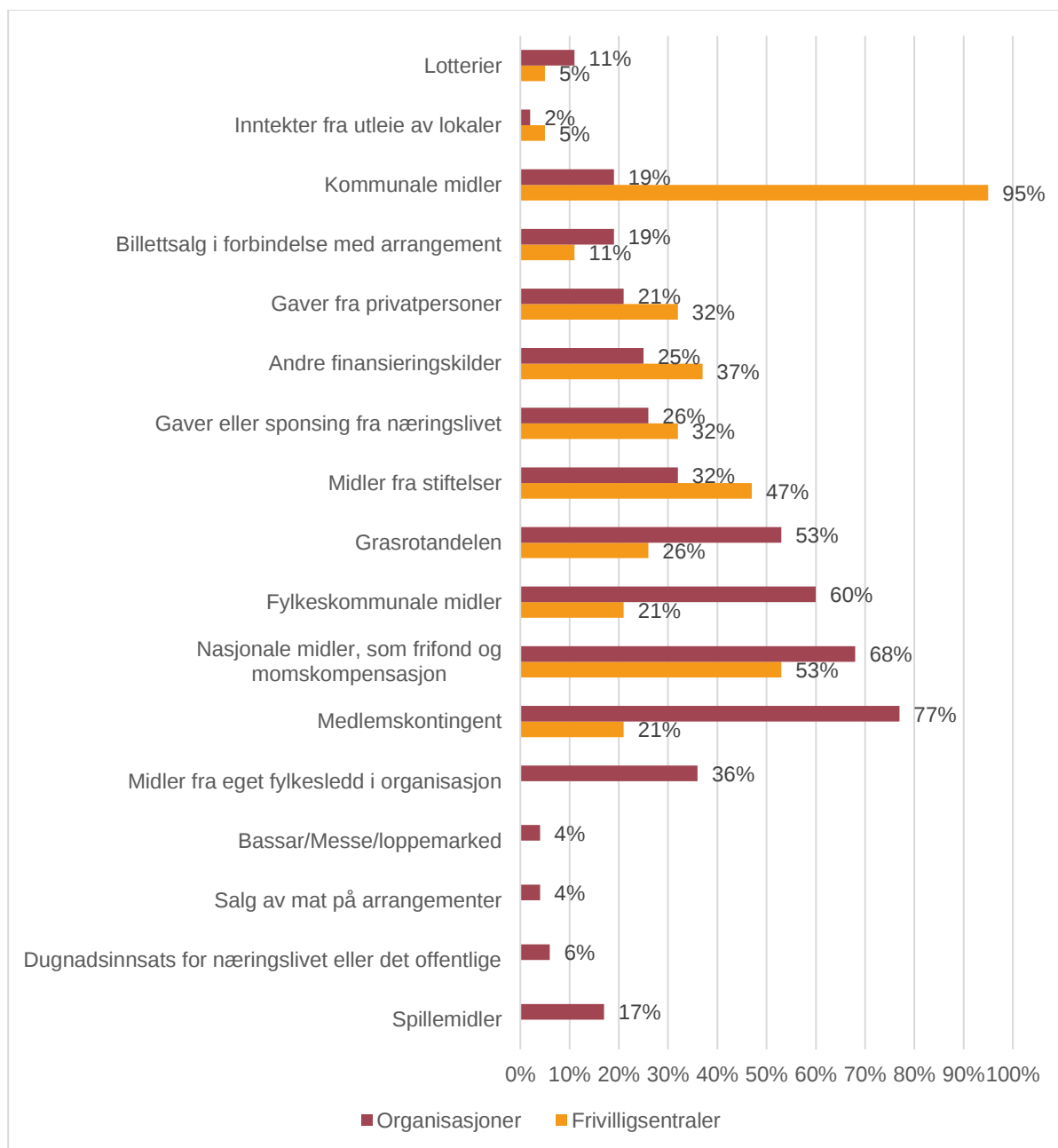
Gjennomsnittlig antall årsverk er på 1,85 blant de organisasjonene som oppgir å ha lønnende ansatte. Det er en politikk- eller interesseorganisasjon som har det høyeste antall årsverk med 12,40 årsverk. Medianen for antall årsverk ligger på 1 årsverk.

Blant frivilligsentraler er gjennomsnittlig årsverk på 1,12 og for øvrige frivillige organisasjoner er gjennomsnittet 2,51. Medianen er 1 årsverk for begge grupper.

3. Økonomi og lokaler

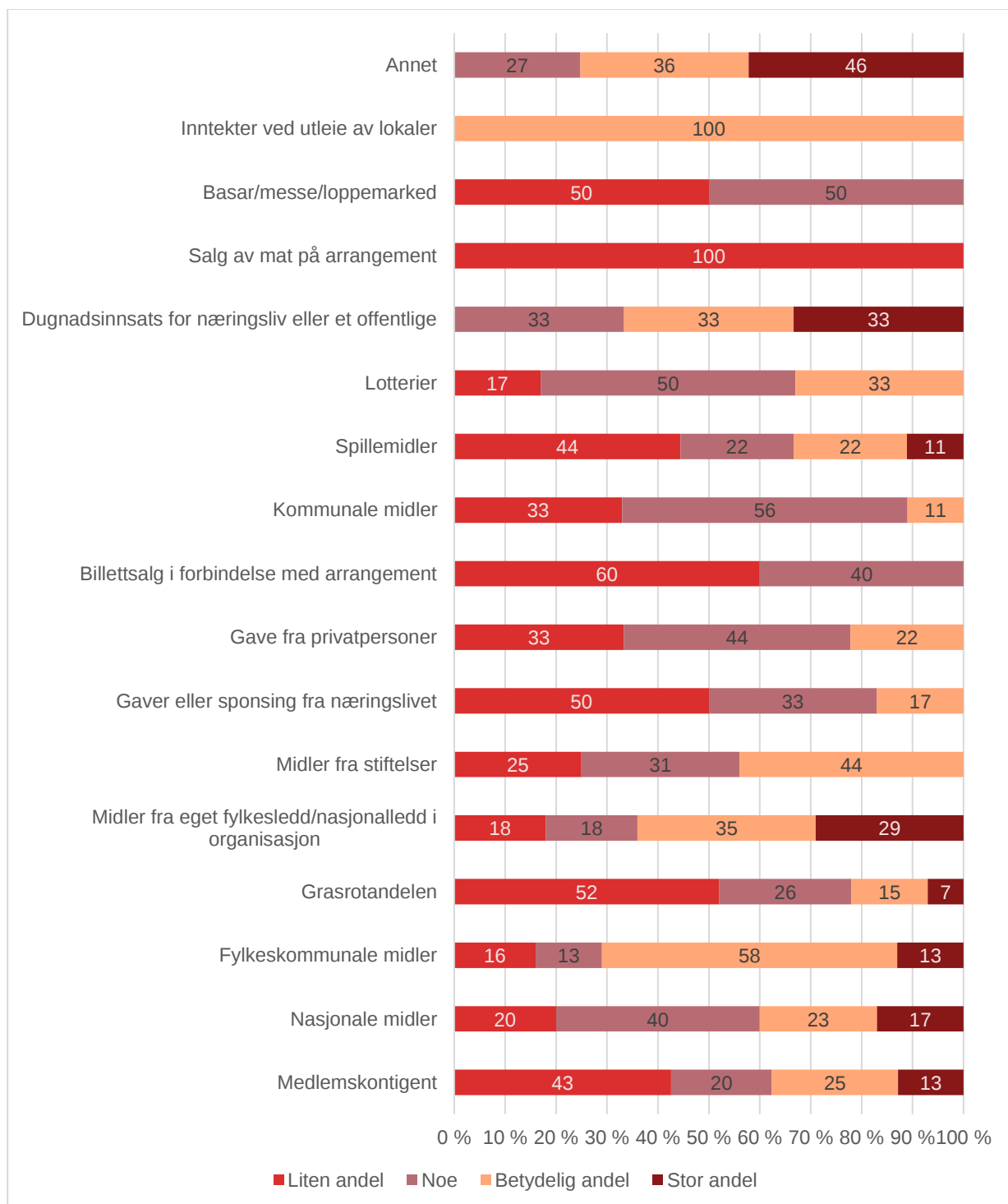
Organisasjonenes og frivilligsentralenes inntektskilder

I dette kapitlet ser vi på inntektskilder for organisasjonene og frivilligsentralene, og hva de bruker midler på. Vi ser også på tilgang til egnede lokaler. Figur 12 viser organisasjonenes og frivilligsentralenes finansieringskilder.

Figur 12. Inntektskilder: Hvordan er organisasjonen/frivilligsentralen finansiert? (Det var mulig å krysse på flere alternativer.)

I figur 13 kan vi se hvor viktig hver inntektskilde er for organisasjonenes økonomi.

Figur 13. Inntektskilder: Omtrent hvor stor andel av inntektene utgjør følgende inntektskilde? Inkluderer ikke frivilligsentraler.

I følgende avsnitt vil se nærmere på de seks vanligste inntektskildene, og se hvor viktige disse er for organisasjonene.

For det første ser vi at *medlemskontingent* er den vanligste inntektskilden for organisasjonene. 38 % av organisasjonene oppgir at *medlemskontingent* står for en betydelig eller stor andel av økonomien deres. 20 % vurderer *medlemskontingent* som noe viktig. Det er 43 % av organisasjonene som oppgir at *medlemskontingent* kun utgjør en liten andel av økonomien.

Nasjonale midler er den nest vanligste inntektskilden. 40 % definerer disse som en betydelig eller stor andel av de totale inntektene. 40 % oppgir at nasjonale midler står for noe andel av totale inntektskilder, og 20 % oppgir at de står for en liten andel.

Fylkeskommunale midler er den tredje vanligste inntektskilden. Her er det hele 71 % som definerer andelen som en betydelig eller stor andel av de totale inntektene, 13 % oppgir at den står for noe og 16 % oppgir at den utgjør en liten andel.

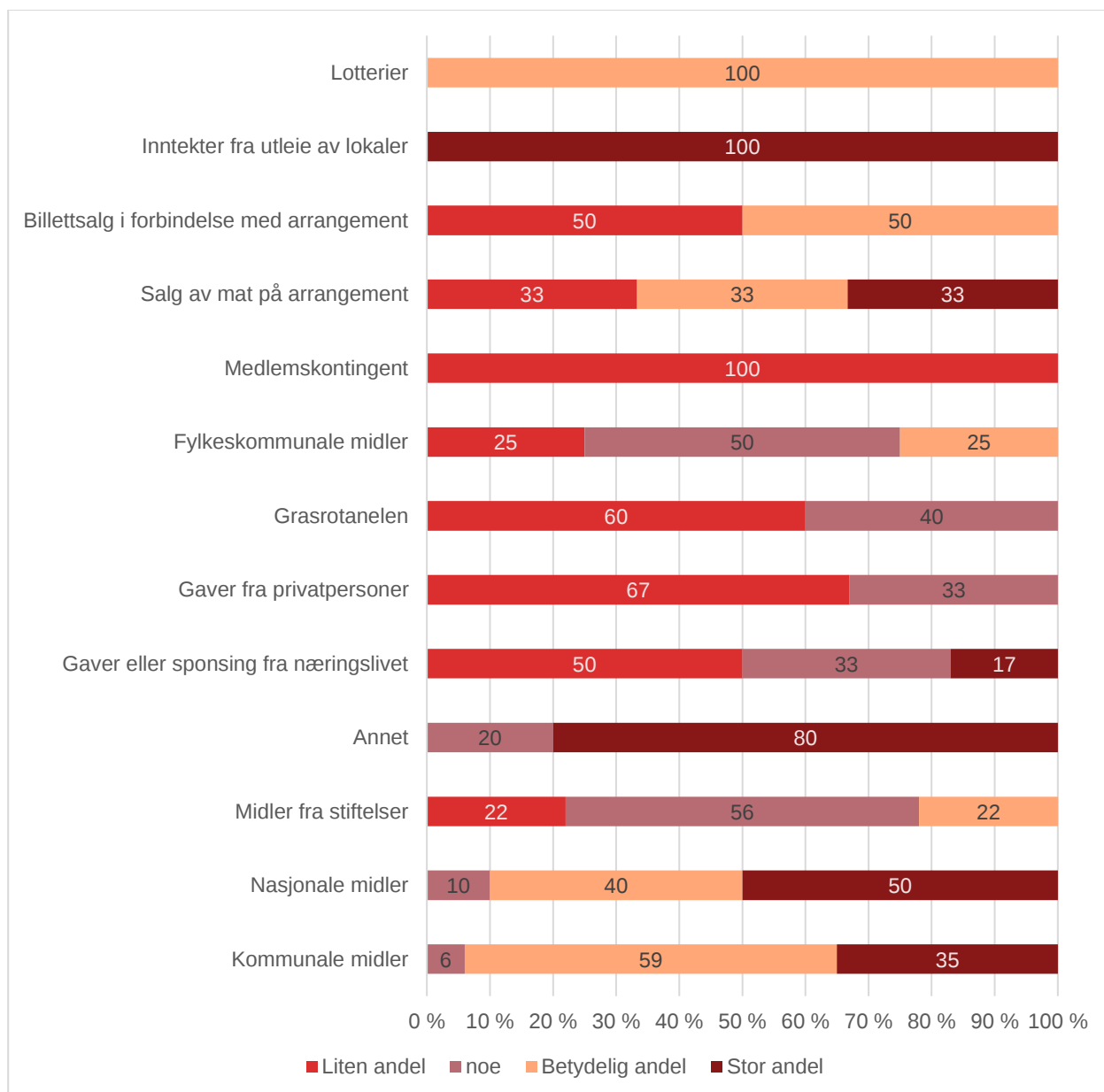
Grasrotandelen er den fjerde vanligste inntektskilden. 22 % mener midler fra *grasrotandelen* står for en betydelig eller stor andel av de totale inntektskildene. 26 % oppgir at det står for noe av inntektskilden. 52 % vurderer *grasrotandelen* som en liten inntektskilde.

Midler fra eget fylkesledd/nasjonalledd i organisasjon er den femte vanligste inntektskilden. 64 % mener midler fra eget fylkesledd/nasjonalledd i organisasjon står for en betydelig eller stor andel av de totale inntektskildene. 18 % oppgir at det står for noe av inntektskilden. 18 % vurderer midler fra eget fylkesledd/nasjonalledd i organisasjon som en liten inntektskilde.

Midler fra stiftelser oppgis som den sjette viktigste inntektskilden. 44 % oppgir at denne inntektskilden står for en betydelig andel av økonomien deres. 31 % oppgir at de står for noe andel, og 25 % vurderer inntektene fra denne kilden som liten.

Frivilligsentralenes inntektskilder

Vi har også bedt frivilligsentralene oppgi hvor stor andel av totalinntektene de forskjellige inntektskildene utgjør (figur 14).

Figur 14. Inntektskilder: Omtrent hvor stor andel av inntektene utgjør følgende inntektskilde? Inkluderer kun frivilligsentraler.

For det første ser vi at *kommunale midler* er den vanligste inntektskilden for frivilligsentralene. 35 % av oppgir at *kommunale midler* står for en stor andel av økonomien deres. 59 % vurderer *kommunale midler* som betydelig. Det er 6 % av som oppgir at *kommunale midler* kun utgjør noe andel av økonomien.

Nasjonale midler er den nest vanligste inntektskilden. Her er det hele 50 % som definer andelen som en stor andel av de totale inntektene, 40 % oppgir at den står for en betydelig andel og 10 % oppgir at den utgjør noe andel.

Midler fra stiftelser er den tredje vanligste inntektskilden. 22 % definerer disse som en betydelig andel av de totale inntektene. 56 % oppgir at *midler fra stiftelser* står for noe andel av totale inntektskilder, og 22 % oppgir at de står for en liten andel.

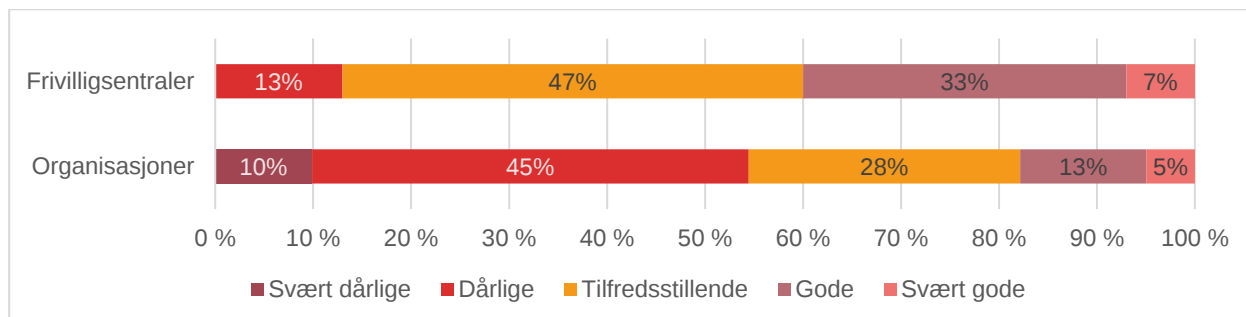
Andre finansieringskilder oppgis som den fjerde viktigste inntektskilden. 80 % oppgir at denne inntektskilden står for en stor andel av økonomien deres. 20 % oppgir at de står for noe andel. I andre finansieringskilder finner vi blant annet støtte fra Helse Nord, salg av kurs, statsstøtte og forskjellig varesalg.

Gaver eller sponsing fra næringslivet er den femte vanligste inntektskilden. 17 % mener gaver eller sponsing fra næringslivet står for en stor andel av de totale inntektskildene. 33 % oppgir at det står for noe av inntektskilden. 50 % vurderer *gaver eller sponsing fra næringslivet* som en liten inntektskilde.

33 % av frivilligsentralene som har oppgitt *gave fra privatpersoner* som inntektskilde, oppgir at finansieringskilden står for noe av frivilligsentralens økonomi. 67 % av de som har oppgitt *gave fra privatpersoner* som inntektskilde oppgir at den kun er av liten betydning.

Muligheter for finansiering av nye aktiviteter i organisasjonene

Figur 15 viser hvordan organisasjonene og frivilligsentralene opplever mulighetene for finansiering av nye aktiviteter/tiltak som de ønsker å igangsette med midler fra fylkeskommunen.

Figur 15. Mulighet for finansiering av nye aktiviteter, både frivilligsentraler og organisasjoner

Som figuren viser, opplever flertallet av organisasjonene mulighetene som dårlige eller svært dårlige. Gjennomsnittet viser 2,6 (1 = «svært dårlige» og 5 = «svært gode»). 18 % opplever mulighetene for finansiering som gode eller svært gode, mens 28 % anser mulighetene som tilfredsstillende.

Frivilligsentralene opplever mulighetene overordnet tilfredsstillende eller bedre. Gjennomsnittet viser 3,3 (1 = «svært dårlige» og 5 = «svært gode»). 40 % opplever mulighetene for finansiering som gode eller svært gode, mens 47 % anser mulighetene som tilfredsstillende. På motsatt side ser vi at 13 % ser mulighetene for finansiering av nye aktiviteter som svært dårlige.

Hva kan lette arbeidet med å skaffe inntekter?

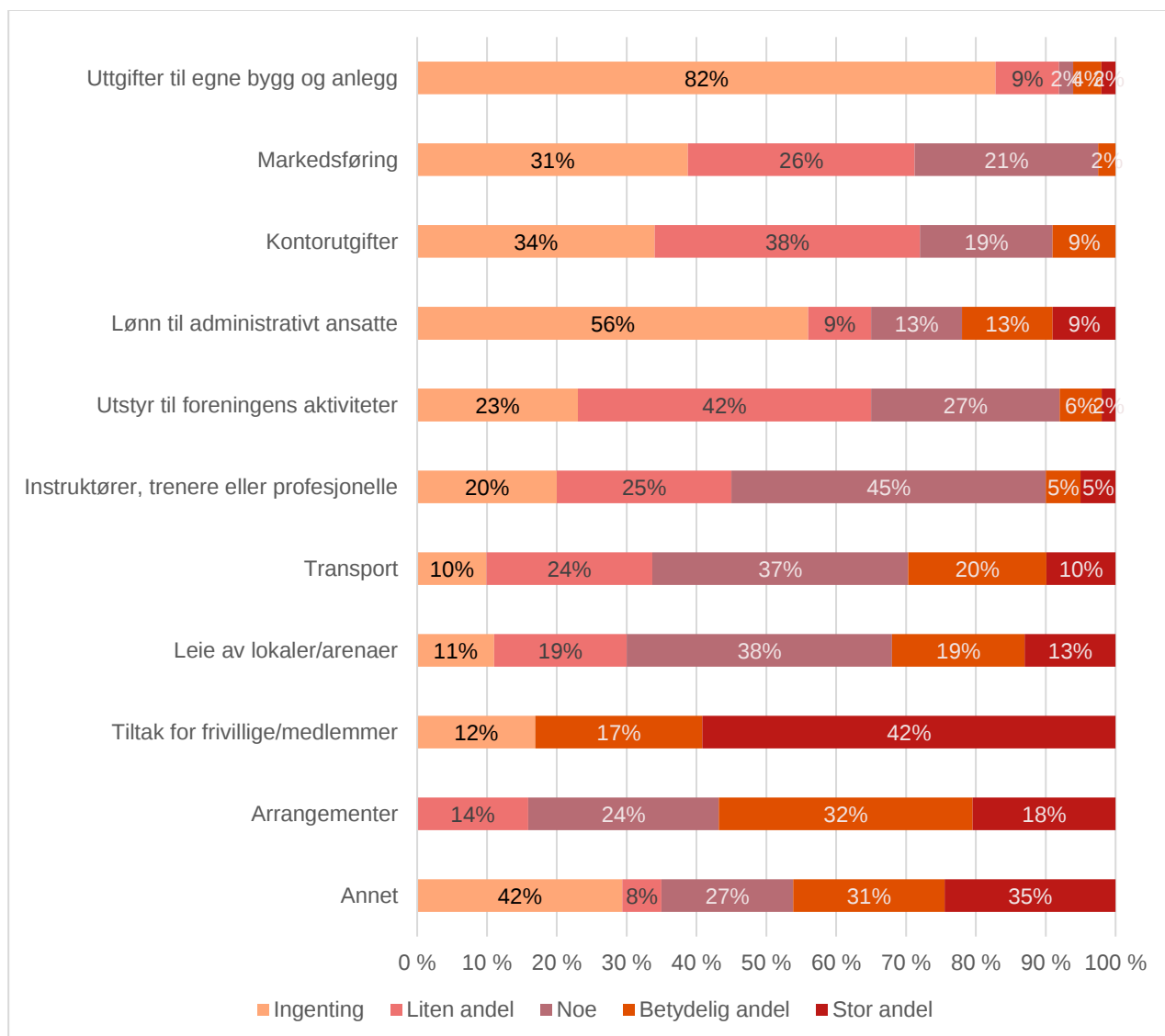
På spørsmålet om hva som kan lette arbeidet med å skaffe inntekter fra fylkeskommunen, er det flere temaer som går igjen blant de frivillige organisasjonene og frivilligsentralene. Mange organisasjoner etterlyser enklere søknadsprosesser og tydeligere utlysningstekster, da de opplever dagens system som byråkratisk og tidkrevende. Flere nevner at de ønsker bedre informasjon om støtteordningene, samt at det bør være lettere å finne frem til hvilke midler som kan søkes på. Det er også flere som ønsker faste driftstilskudd og mer økonomisk støtte til å dekke faste kostnader som strøm, forsikringer og leie av lokaler.

En gjentakende utfordring er at mange tilskuddsordninger er knyttet til prosjekter, og flere uttrykker et behov for at midlene også skal kunne brukes til drift, vedlikehold eller daglig aktivitet. Flere etterlyser støtteordninger som ikke er spesifikke for bestemte typer aktivitet eller geografiske områder. Det nevnes også at fylkeskommunen bør prioritere mer langsiktig og helhetlig støtte for ulike kulturelle og sosiale tiltak.

I tillegg er det et ønske om mer fleksible ordninger som gjør det lettere å gjennomføre aktiviteter på tvers av kommuner og fylker, spesielt for organisasjoner som dekker store geografiske områder. Flere organisasjoner ønsker også å få utbetalt midler tidligere i prosessen, for å lettere kunne planlegge og gjennomføre sine aktiviteter.

Organisasjonenes utgifter

Organisasjonene ble spurt om hva de bruker midler på. Svarene ser vi presentert i figur 16 nedenfor.

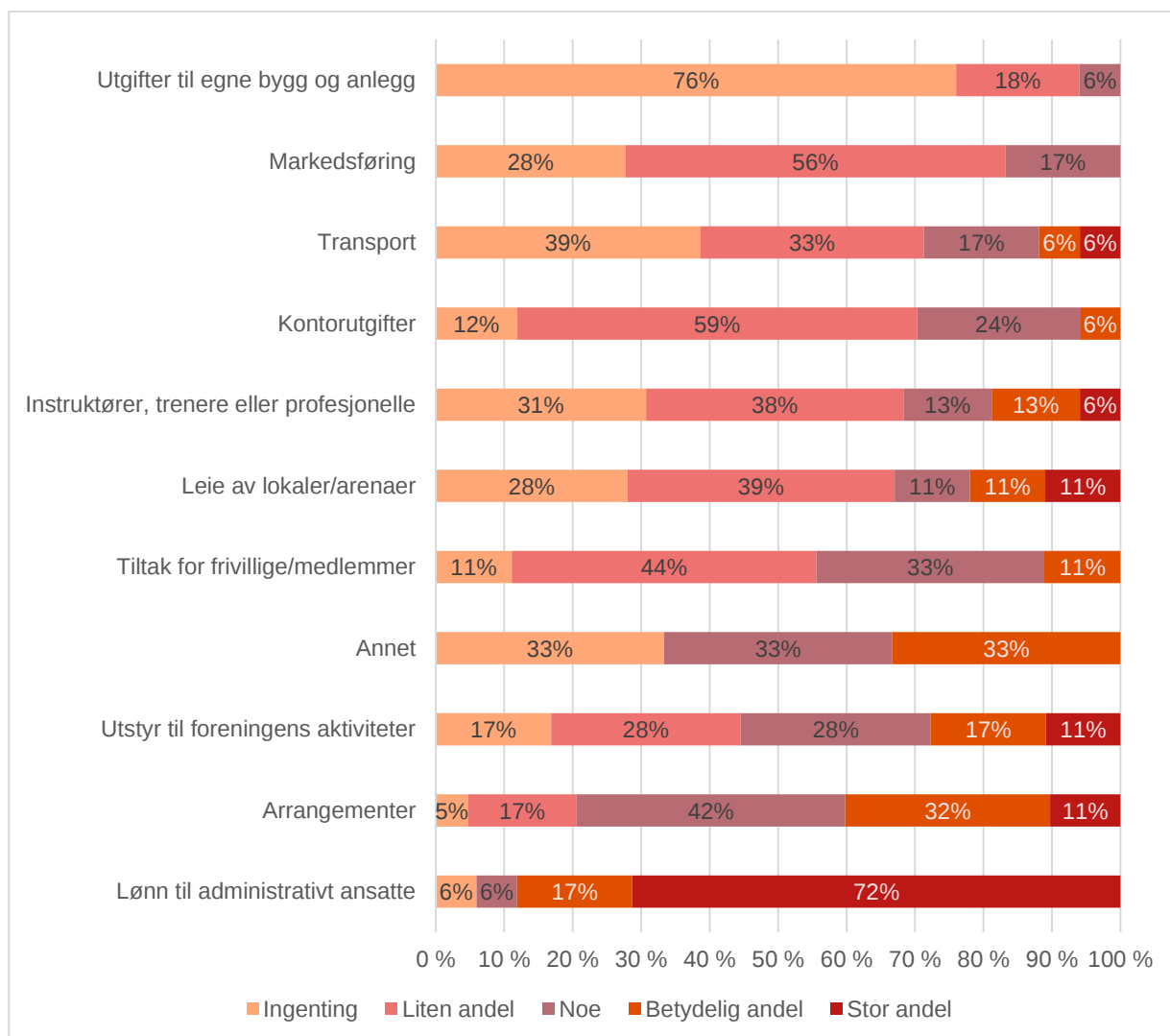
Figur 16. Utgifter: Hvor stor andel av utgiftene går med til følgende utgiftsposter? Inkluderer ikke frivilligsentraler.

Ut fra figuren ser vi blant annet at arrangementer og tiltak for medlemmer er blant det vanligste å bruke midler på for organisasjonene. Leie av lokaler og transport er også en betydelig utgift. Det er også utgifter knyttet til instruktører, trenere eller profesjonelle.

Utgifter knyttet til lønn til administrativt ansatte oppgis av 22 % å utgjøre en betydelig andel av organisasjonens økonomi. Det er samtidig 56 % av organisasjonene som oppgir at posten for lønn til administrativt ansatte ikke står for noen del av organisasjonenes utgifter. 23 % at utgifter knyttet til markedsføring utgjør noe eller en betydelig andel av utgifter. Utgifter tilknyttet egne bygg og anlegg står for minst av organisasjonenes utgifter og det er 6 % som oppgir denne som en stor eller betydelig del av utgiftene.

Frivilligsentralenes utgifter

Frivilligsentralene ble spurt om hva deres utgifter går til. Svarene ser vi presentert i figur 17 nedenfor.

Figur 17. Utgifter: Hvor stor andel av utgiftene går med til følgende utgiftsposter? Inkluderer kun frivilligsentraler.

Blant frivilligsentralene ser vi at lønn til administrativt ansatte utgjør den største utgiften, hvor hele 89 % oppgir at denne utgiften utgjør en stor eller betydelig andel av utgiftene deres. Arrangementer oppgis som en stor eller betydelig andel av utgifter for 43 % av frivilligsentralene, 28 % oppgir det samme for tiltak for utstyr til frivilligsentralenes aktiviteter, og 11 % oppgir at tiltak for frivillige/medlemmer utgjør en betydelig andel av utgiftene sine. 22 % oppgir at utgifter knyttet til leie av lokaler/arenaer utgjør en betydelig eller stor andel av utgiftene, og det samme gjør 19 % når det kommer til utgifter knyttet til instruktører, trenere og

profesjonelle. 17 % oppgir at markedsføring utgjør noen del av utgiftene. 6% sier det samme om utgifter knyttet til egne bygg og anlegg.

Lokaler

Organisasjonene og frivilligsentralene ble spurt om hvorvidt de eier, leier eller låner sine lokaler.

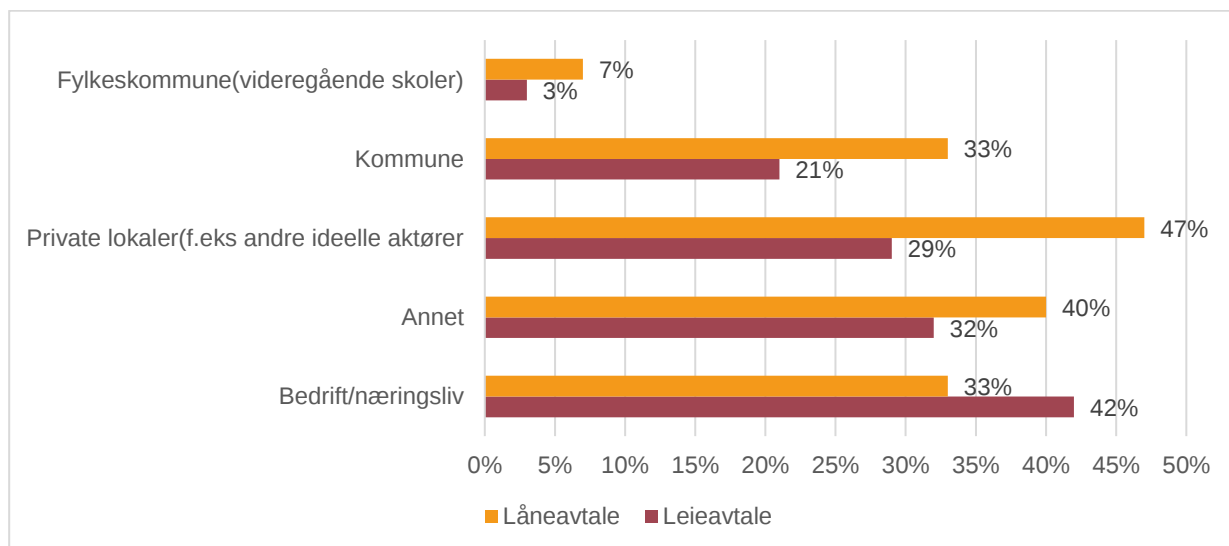
Av de frivillige organisasjonene oppgir 74 % at de leier lokalene sine, 28 % oppgir at de låner lokalene sine gratis og 4 % eier lokalene sine. 15 % oppgir at de mangler lokale/sted å være og 11 % at de ikke har behov for lokaler.

Blant frivilligsentralene oppgir 47 % at de leier lokalene sine, tilsvarende 47 % oppgir at de låner lokalene sine gratis. 5 % eier lokalene sine og 5 % oppgir at de mangler lokale/sted å være.

De som mangler lokaler nevner blant annet at de ønsker lokaler for kontorer, møteplasser, kjøkken, spill- og aktivitetsrom, og fasiliteter for digitale møter.

Leie- og låneavtaler

Størsteparten av frivilligsentralene leier lokaler av kommune (56 %). Videre opplyser 33 % at de leier av bedrift/næringsliv og 22 % oppgir at de leier private lokaler. 89 % av frivilligsentralene som låner lokaler gjør det av kommunen. En frivilligsentral låner private lokaler, og en låner av andre, uten å spesifisere. Blant organisasjonene er det noe større variasjon. Figur 18 viser hvem organisasjonene har leie- og låneavtaler med.

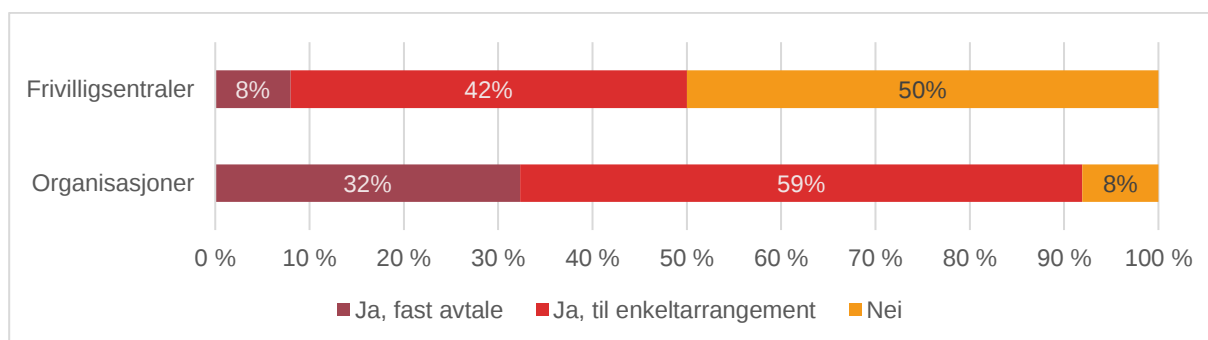
Figur 18. Leieavtale: Hvem har dere leieavtale med, og hvem har dere låneavtale med? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar leieavtaler: 50. Antall svar låneavtaler: 15

Av organisasjonene som har en låneavtale, er det 47 % som låner private lokaler. 33 % har en låneavtale med bedrifter/næringslivet, og 33 % har en låneavtale med en eller flere kommuner. 7 % har en avtale med fylkeskommunen. 40 % oppgir at de har en låneavtale med andre aktører.

Størsteparten av organisasjonene leier av bedrift/næringsliv (42 %). Videre opplyser 29 % at de leier private lokaler, 21 % leier av en kommune, og 3 % leier lokaler på en videregående skole av fylkeskommunen. Det er 32 % som har krysset av på «annet». Disse inkluderer blant annet helseforetak, hotell, og kommunalt eiendomsselskap.

Interesse i å låne eller leie fylkeskommunale bygg

Figur 19 viser organisasjonenes og frivilligsentralenes interesse for å låne/leie fylkeskommunale bygg.

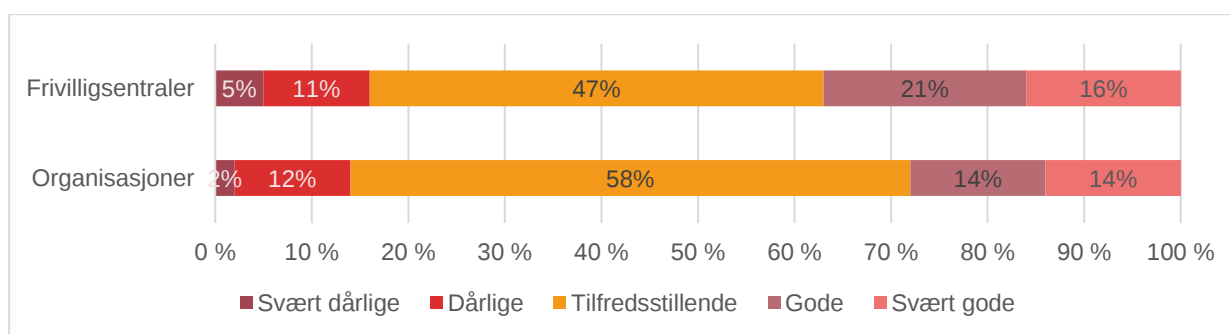

Figur 19. Interesse for å låne/leie fylkeskommunale bygg: Kan det være interesse for å låne/leie fylkeskommunale bygg?

En stor andel organisasjoner er interesserte i å leie/låne lokaler i fylkeskommunale bygg. Blant frivilligsentralene er halvparten interessert i å låne/leie fylkeskommunale bygg, de fleste til enkeltarrangementer/møter.

Tilgjengelighet i lokalene

I figur 20 ser vi at et flertall av organisasjonene og frivilligsentralene opplever den universelle utformingen i lokalene de bruker som tilfredsstillende eller bedre.

Figur 20. Universell utforming: Hvor godt universelt utformet er lokalene dere bruker?

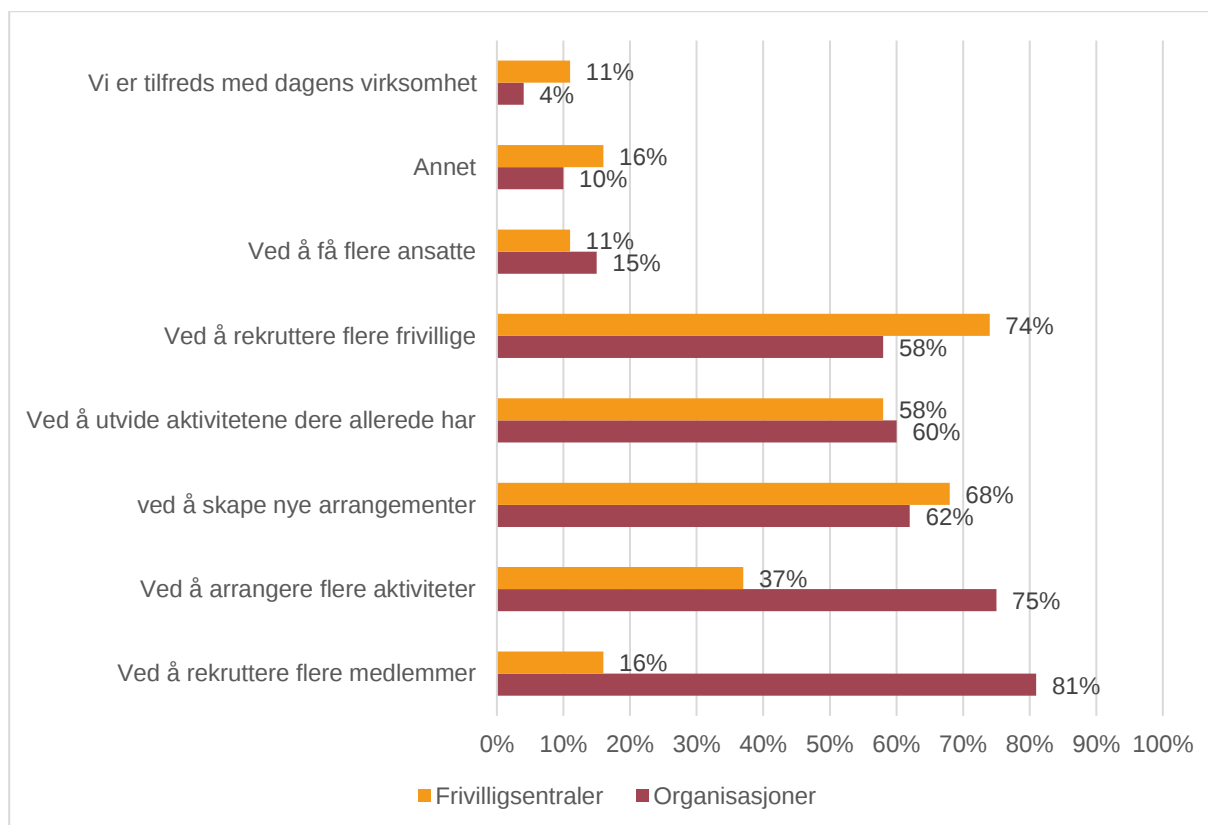
På spørsmål om hva som kan gjøres for å bedre den universelle utformingen, er det flere forslag fra respondentene. Det nevnes behov for bedre tilrettelegging for hørselshemmede, spesielt på offentlige steder og i lokaler. Flere peker på utfordringer med for små eller dårlig tilpassede lokaler, samt problemer med belysning, skilting og akustikk. Det er et ønske fra flere om større lokaler, bedre tilgang til toaletter for personer med funksjonsnedsettelse, heis, og

bedre kjøkkenfasiliteter for arrangementer. Enkelte nevner også nødvendigheten av å sikre universell utforming ved bygging og vedlikehold av bygninger, samt at inngangspartier bør tilpasses bedre.

4. Målsettinger og hindringer

Viktigste utviklingspunkter

Organisasjonene og frivilligsentralene ble bedt om å definere hvordan de ønsker å utvikle seg fremover (henholdsvis figur 21 og 22). De fleste organisasjonene ønsker å rekruttere flere medlemmer, mens færre av dem har behov for å rekruttere flere frivillige. Blant frivilligsentralene er det å rekruttere flere frivillige det viktigste utviklingspunktet. Både organisasjonene og frivilligsentralene ønsker å utvikle seg ved å utvide eksisterende aktiviteter, arrangere flere, eller nye aktiviteter. Flere ansatte er blant de minst viktige punktene for både organisasjonene og frivilligsentralene.

Figur 21. Utviklingspunkter: Hvordan ønsker dere å utvikle foreningen fremover? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall svar organisasjoner: 71. Antall svar frivilligsentraler: 19.

Hvilke andre faktorer eller aktører kan bidra til at organisasjonene og frivilligsentralene oppnår sine mål?

Flere organisasjoner peker på at bedre økonomiske rammer er avgjørende for å nå målene sine, inkludert økte tilskudd, stabile finansieringsordninger og sponsoravtaler. Behovet for flere frivillige og ansatte med riktig kompetanse trekkes også frem som viktig.

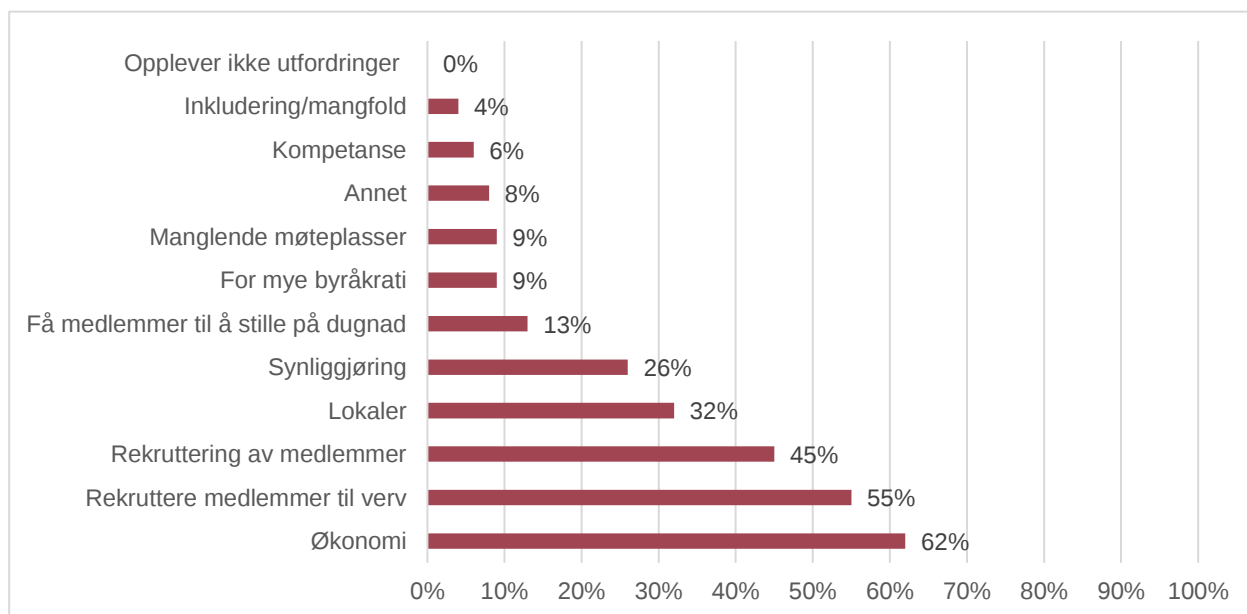
Samarbeid med andre aktører, som kommuner, fylkeskommune, skoler, frivilligsentraler og andre organisasjoner, nevnes som en nøkkelfaktor for å styrke arbeidet. Flere etterlyser bedre tilgang til egnede lokaler og møteplasser, samt støtte til reise- og driftskostnader. Økt synlighet gjennom media, bedre markedsføring og anerkjennelse av frivillighetens verdi fremheves som viktige bidrag for å oppnå målene.

Flere frivilligsentraler peker på at økt økonomisk støtte er avgjørende for å nå målene sine, spesielt midler til drift, lønn, husleie og aktiviteter. Mange fremhever viktigheten av samarbeid med andre lag, foreninger og kommunen for å styrke innsatsen.

For å kunne utvikle nye aktiviteter og inntektskilder er det behov for bedre og mer egnede lokaler. Flere etterlyser økt støtte og satsing på frivilligsentralene, både gjennom statlige og kommunale tilskudd, for å sikre videre drift og samarbeid mellom frivilligheten og det offentlige. Kursing og opplysning om frivillighetens betydning nevnes som tiltak for å engasjere flere frivillige.

Utfordrende områder for organisasjonene

Den største utfordringen for organisasjonene er økonomi. Videre er rekruttering av medlemmer og tillitsvalgte utfordrende områder. En tredjedel opplever lokaler som en utfordring, og nesten like mange oppgir at synliggjøring er utfordrende.

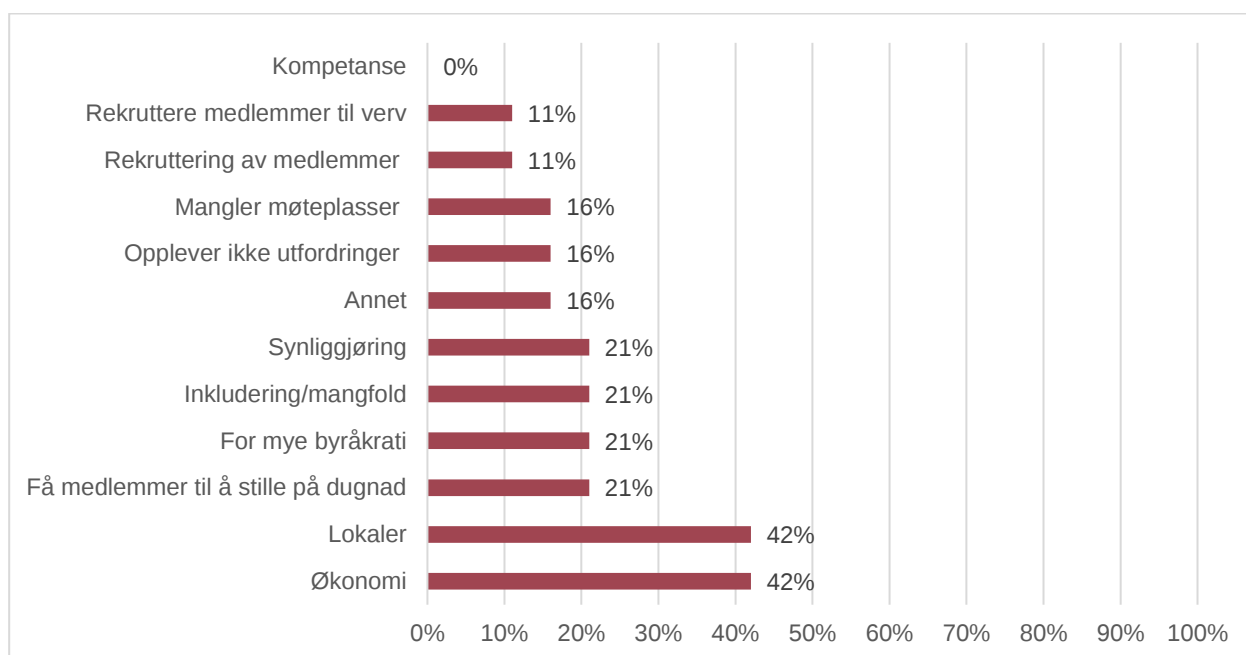

Figur 22. Utfordrende områder: Hvilke tre områder opplever dere som mest utfordrende for organisasjonen? Mulig å velge opptil tre alternativer. Inkluderer ikke frivilligsentraler.

Det er imidlertid en forskjell på utfordringene for små og store organisasjoner. De små organisasjonene har færre enn 500 medlemmer, mens de store har mer enn 500 medlemmer. De små organisasjonene rapporterer at de møter de største utfordringene innen områdene økonomi (66 %), rekruttering av medlemmer (49 %), og rekruttere medlemmer til verv (49 %). De større organisasjonene opplever på sin side at de mest utfordrende områdene er rekruttere medlemmer til verv (75 %), økonomi (50 %) og lokaler (42 %).

Utfordrende områder for frivilligsentraler

Det er et noe annerledes bilde blant frivilligsentralene (figur 23). Økonomi er en viktig utfordring også for dem, men lokaler, byråkrati, inkludering og mangfold trekkes frem av en større andel av frivilligsentralene enn av organisasjonene.

Figur 23. Utfordrende områder: Hvilke tre områder opplever dere som mest utfordrende? Mulig å velge opptil tre alternativer. Inkluderer kun frivilligsentraler.

Opplever dere at noen hindringer for å vokse?

Mange av de frivillige organisasjoner opplever rekruttering av frivillige, økonomi og finansiering som de største hindringene for å vokse. Flere trekker også fram manglende lokaler, idrettsanlegg og høye reisekostnader som praktiske barrierer.

Det er utfordrende å engasjere nye medlemmer og få folk til å bidra i drift og verv. Enkelte peker på lav interesse, vansker med å nå ut til barn, unge og foreldre, samt manglende forståelse for frivillighetens verdi. Noen nevner også kapasitetsutfordringer som manglende ansatte og ressurser til oppfølging og utvikling av aktiviteter.

Frivilligsentralenes største hindringer for vekst handler om økonomi, mangel på lokaler og begrenset kapasitet. Flere peker også på utfordringer knyttet til små lokalsamfunn, som færre

innbyggere og begrensede ressurser. Enkelte opplever likevel god oppslutning og dugnadsånd i lokalsamfunnet.

5. Samarbeid

I dette kapitlet skal vi se nærmere på samarbeid organisasjonene og frivilligsentralene er involvert i.

Oversikt over samarbeid - organisasjonene

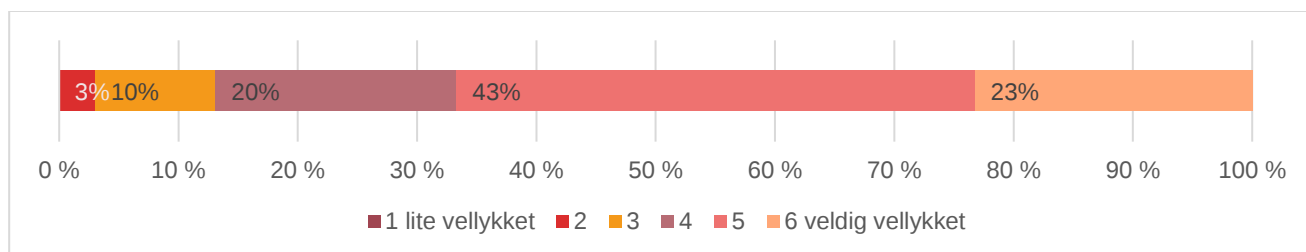
Flertallet av organisasjonene samarbeider med andre organisasjoner. Totalt 62 % oppgir å ha en form for samarbeid med andre organisasjoner. Det er vanligst å samarbeide med andre organisasjoner blant rekreasjons eller sosiale foreninger og kulturorganisasjoner, der henholdsvis 75 % og 70 % oppgir denne formen for samarbeid. Blant helse og sosiale tjenester samarbeider 63 %, 62 % av politikk- eller interesseorganisasjoner samarbeider med andre, og 50 % av idrettsorganisasjonene oppgir å samarbeide med andre organisasjoner.

30 % av organisasjonene har samarbeid med bedrift eller næringslivet. Det er vanligst å samarbeide med bedrift eller næringslivet blant rekreasjon og sosiale foreninger, der 75 % opplyser om samarbeid. Blant helse og sosiale tjenester er det 50 % som opplyser samarbeid, blant kulturorganisasjoner er det 44 % med et slikt samarbeid. 17 % av idrettsorganisasjoner og 14 % av politikk- eller interesseorganisasjoner har samarbeid med bedrifter eller næringsliv. Lokalmiljø og bosted og tros- eller livssynsorganisasjoner opplyser ikke om samarbeid med bedrift eller næringslivet.

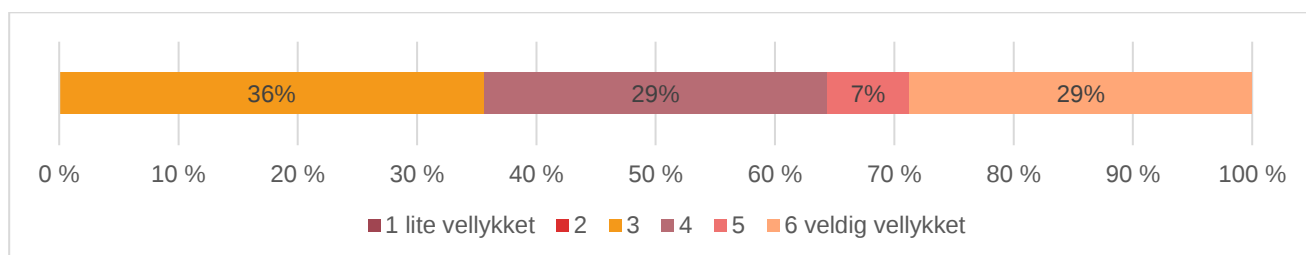
På spørsmål om hvorfor organisasjonene ikke har samarbeid med andre organisasjoner, svarer flere at de ikke har hatt behov for dette eller vet hva et slikt samarbeid skulle vært. Enkelte trekker frem at de har mer enn nok med sin egen organisasjon og andre at det vil være arbeidskrevende.

Når det kommer til grunner til fravær av samarbeid med næringslivet, peker flere på at de har andre prioriteringer. Flere nevner manglende ressurser til å håndtere samarbeid eller selge seg inn, mens noen ikke har sett det som nødvendig eller aktuelt. Det er et ønske om veiledning fra fylkeskommunen for hvordan man kan samarbeide med næringslivet. Noen foreninger samarbeider heller med kommunen om prosjekter, og har ikke tradisjon for å søke sponsormidler. Generelt er det et behov for mer informasjon om hvordan man kan samarbeide med næringslivet.

Organisasjonenes opplevelse av samarbeidene er presentert i figur 24 og 25. Vi ser at flesteparten av organisasjonene generelt sett opplever samarbeidene som vellykket. Organisasjonene har rangert samarbeidet med bedrift eller næringslivet noe lavere enn samarbeidene med andre organisasjoner. Samarbeid med andre lag/foreninger og med næringslivet har en gjennomsnittlig vurdering på 4,7 og 4,3 av 6.

Figur 24. Vurdering av samarbeid med andre lag/foreninger: Hvor vellykket mener du samarbeide med andre organisasjoner er? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 30

Figur 25. Vurdering av samarbeid med bedrift eller næringslivet: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med bedrift eller næringslivet er? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 14

Samarbeid med andre organisasjoner

Det er totalt 31 organisasjoner som har tatt stilling til en fortsettelse og eventuell utvidelse av samarbeidet med andre organisasjoner. Av disse ønsker nesten alle (90 %) å fortsette eksisterende samarbeid, eller å samarbeide mer i fremtiden. Dette er i tråd med tilfredsheten vi ser i figur 24. Det er 10 % av organisasjonene som har tatt stilling til dette spørsmålet som rapporterer at de ikke vet om de ønsker å fortsette eller utvide samarbeidet. Ingen organisasjoner svarer nei.

Blant organisasjonene som på nåværende tidspunkt *ikke* samarbeider med andre lag/foreninger kommer det fram at hele 43 % ønsker å samarbeide med andre lag/foreninger i fremtiden. 52 % oppgir at de ikke vet om de ønsker et samarbeid med andre lag/foreninger i fremtiden. 5 % av organisasjonene svarer nei.

Samarbeidet med andre organisasjoner består i stor grad av felles arrangementer, aktiviteter og støttefunksjoner. Mange organisasjoner samarbeider om å leie lokaler, andre om å arrangere aktiviteter eller felles prosjekter. Flere organisasjoner samarbeider om forskjellige typer arrangementer som konserter, markeringer, felles kurs og opplæringer, og idrettsaktiviteter. Det er også noen som samarbeider om forebyggende arbeid, rekruttering av frivillige og diverse informasjonsdeling. Flere organisasjoner samarbeider med lokale og regionale aktører som kommuner, skoler, og andre organisasjoner for å fremme integrering, kulturutveksling, og sosial inkludering. I tillegg rapporterer noen om samarbeid rundt søknader, tilskudd, og ressursdeling, som utlån av lokaler og deling av frivillige.

Samarbeid med andre lag og foreninger har stor verdi for de som samarbeider. Flere av organisasjonene nevner at samarbeidene øker ressursene gjennom delt kunnskap, økonomisk støtte og tilgang til flere frivillige. Noen peker på at samarbeidet styrker samfunnstilknytningen

og bidrar til bedre sosial inkludering ved å skape flere arenaer for dialog og kulturell forståelse. Samarbeidene oppleves også å gi utvidede muligheter for medlemmene, som tilgang til kurs, lederroller og nettverksbygging.

Flere organisasjoner peker på at samarbeidene gjør det mulig å dele oppgaver, at de bidrar til kompetanseheving og støtte på tvers av organisasjoner, noe som sparer ressurser og øker effektiviteten. Samarbeidene gir også en plattform for å skape større synlighet, markedsføre aktiviteter og nå ut til flere deltakere. Samarbeidene oppleves av flere å være avgjørende for å få til mer aktivitet og skape sterke nettverk. Samarbeidene mellom organisasjonene beskrives å gjøre organisasjonene sterkere, og oppleves som en viktig måte å bygge fellesskap og støtte opp om frivillig arbeid på.

Utfordringer ved samarbeid med andre frivillige organisasjoner

De fleste organisasjonene rapporterer om at samarbeidene fungerer godt, og at de ikke opplever noen utfordringer knyttet til dem. Mange organisasjoner har begrensede økonomiske ressurser, som gjør at det er vanskelig å ha kapasitet til samarbeid. I tillegg er det ofte begrenset tid og manglende koordineringsressurser, som gjør administrasjon og koordinering av aktiviteter utfordrende.

Det er også en utfordring å opprettholde langsiktige partnerskap, spesielt med organisasjoner som har hyppige utskiftninger i ledelsen eller fordi samarbeid ofte er personavhengige. Noen nevner at konkurrerende interesser og interessekonflikter kan være utfordrende, og at det kan være vanskelig å finne den rette samarbeidspartneren når organisasjoner har forskjellige mål og interesser. Generelt er utfordringene knyttet til begrensede ressurser, men mange av organisasjonene peker på at det finnes gode muligheter for samarbeid når disse hindringene overvinnes.

Konkurranse fra andre frivillige organisasjoner

Organisasjonene ble spurt om de opplever konkurranse fra andre lag og foreninger, noe 27 % av organisasjonene opplever. Dette tilsvarer 14 organisasjoner. Konkurranse er hovedsakelig om å tiltrekke seg økonomiske midler (tilskudd, gaver, sponsorer) og rekruttere frivillige. Mange organisasjoner konkurrerer om de samme midlene, og i mindre lokalsamfunn kan det være utfordrende å få nok deltakere. Det er også konkurranse om medlemmer, spesielt når flere organisasjoner henvender seg til samme målgruppe. Videre kan det være vanskelig å skille seg ut i et marked med mange tilbud og en begrenset mengde ressurser.

Samarbeid med bedrift eller næringsliv

Som tidligere nevnt samarbeider 30 % av organisasjonene med næringslivet eller bedrifter i dag. Samtlige ønsker å fortsette og/eller samarbeide mer med næringslivet i fremtiden, noe som kan ses i sammenheng med det høye gjennomsnittet for hvor fornøyde de er med samarbeidene.

41 % av organisasjonene som i dag ikke har et slikt samarbeid kan tenke seg å samarbeide med næringslivet. 60 % av idrettsorganisasjonene, 50 % av helse og sosiale tjenester og 42 % av politikk eller interesseorganisasjoner tenke seg et samarbeid med næringslivet. Av kulturorganisasjoner er det 17 % som oppgir at de ønsker et samarbeid, mens ingen innenfor

rekreasjon eller sosiale foreninger, lokalmiljø og bosted, eller tros- eller livssynsorganisasjoner oppgir at de ønsker et slikt samarbeid.

Samarbeidene med næringslivet består for mange av økonomisk støtte til prosjekter, donasjoner av utstyr og materiell, samt sponsoravtaler. Mange organisasjoner får støtte i form av forskjellige produkter, premier til arrangementer eller gratis aktiviteter. Noen organisasjoner samarbeider om opplæring og trening av frivillige, og andre organisasjoner tilbyr kurs eller informasjonsdeling gjennom næringslivet. Noen samarbeider om lokale arrangementer og nettverksbygging.

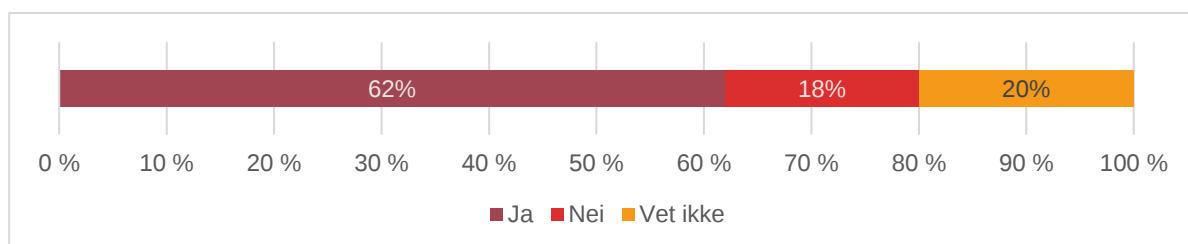
Organisasjonene rapporterer at samarbeidene med bedrifter og næringsliv gir betydelig verdi for dem, både økonomisk og i form av økt synlighet og nettverksbygging. Økonomisk støtte fra næringslivet hjelper til med å senke deltakeravgifter og kontingenter, noe som gjør det mulig for personer og husstander med dårlig økonomi, å delta i aktiviteter. Videre gir samarbeid med bedrifter tilgang til gratis matvarer, utstyr, og tjenester, som er viktige for å gjennomføre arrangementer. Samarbeidene bidrar også til å sikre bedre likviditet og forutsigbarhet.

Utfordringer ved samarbeid med bedrift eller næringsliv

De fleste opplever ikke noen utfordringer med samarbeidet og oppgir at det er utelukkende positivt. Av de som opplever utfordringer trekkes det frem manglende støtte til daglig drift, samt vanskeligheter med å få tak i riktig kontaktperson eller finne et samarbeid som er gjensidig fordelaktig. Mange bedrifter har innført søknadsskjemaer, noe som har gjort det vanskeligere å få personlig kontakt. Geografisk avstand er en barriere for noen. Videre opplever noen at det kan være utfordrende å sette av tid til planlegging og gjennomføring i en travel hverdag, samt å finne egnede lokaler eller ressurser for spesifikke prosjekter.

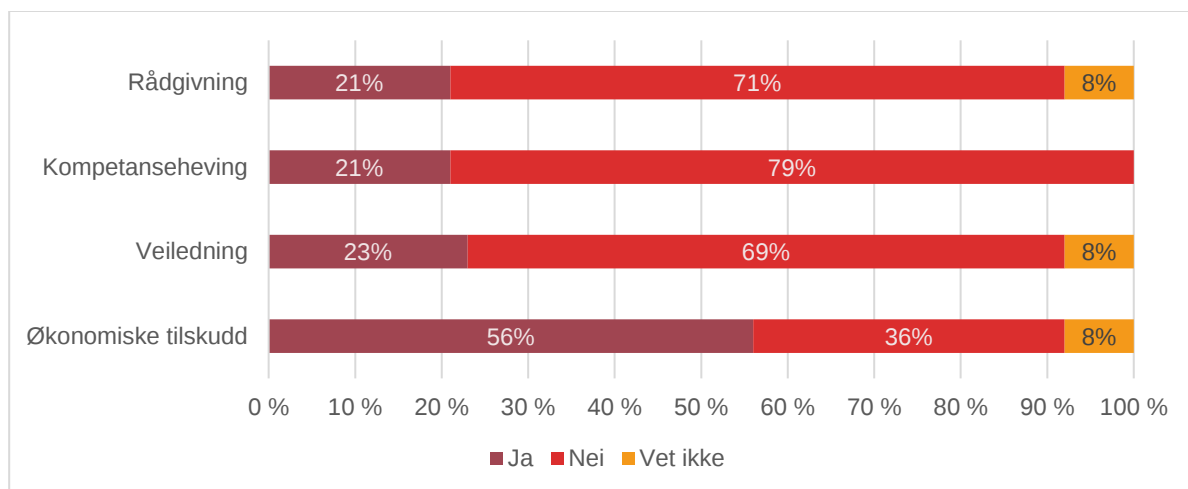
Samhandling med fylkeskommunen

62 % av organisasjonene opplever at Nordland Fylkeskommune ønsker å ha dialog og samhandling med frivilligheten.

Figur 26. Samhandling med fylkeskommunen: Opplever dere at Nordland fylkeskommune ønsker å ha dialog og samhandling med frivillige organisasjoner? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 50

Organisasjonene ble spurt om de har hatt samhandling med fylkeskommunen det siste året, i form av veiledning, rådgivning, kompetanseheving eller økonomisk tilskudd (figur 27).

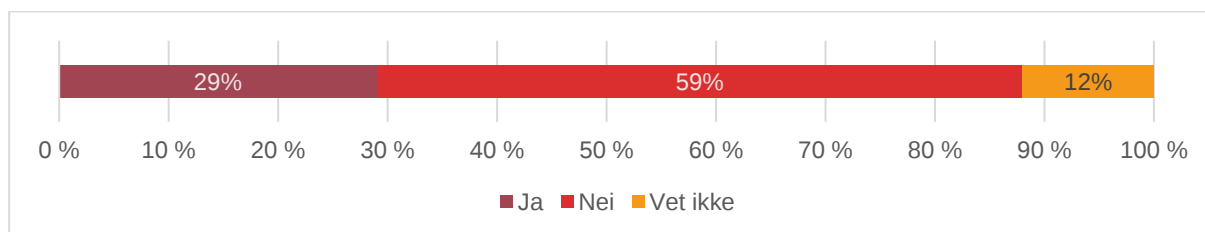

Figur 27. Samhandling med fylkeskommunen. Har dere hatt samhandling med fylkeskommunen det siste året, i form av? Inkluderer ikke frivilligsentraler.

Det vanligste er å samhandle med fylkeskommunen om økonomiske tilskudd, og over halvparten av respondentene har hatt samhandling om dette. Rundt 20 % oppgir at de har mottatt veiledning, kompetanseheving eller rådgiving.

Møteplass for frivilligheten

Av organisasjonene som deltok i kartleggingen er det 29 % som oppgir at de har deltatt på møteplasser for frivilligheten arrangert av fylkeskommunen det siste året (figur 28).

Figur 28. Møteplass for frivilligheten: Har organisasjonen deltatt på møteplasser for frivilligheten arrangert av fylkeskommunen det siste året? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 51

Hvordan kan Nordland fylkeskommune bidra til å tilrettelegge for frivilligheten i Nordland?

Organisasjonene mener at Nordland fylkeskommune kan bidra til å tilrettelegge for frivilligheten i fylket på flere måter. Flere organisasjoner ønsker at fylkeskommunen legger til rette for regelmessige møter og samlinger, både fysiske og digitale, for å fremme samarbeid, erfaringsutveksling og diskusjon om felles utfordringer. Flere påpeker viktigheten av tematiske møter eller workshops, hvor man kan få opplæring i for eksempel søknadsskriving, organisasjonsutvikling og frivillighetsarbeid.

Det er et ønske om en digital samarbeidsplattform hvor organisasjonene kan dele informasjon, finne samarbeidspartnere og få oppdateringer om relevante støtteordninger. Samtidig er det viktig for mange å ha faste dialogmøter med fylkeskommunen for å diskutere konkrete saker som politiske beslutninger og støtteordninger som påvirker deres arbeid. Flere foreslår at

fylkeskommunen kan være en brobygger mellom frivillige organisasjoner og næringslivet, for å utforske muligheter som sponsoravtaler og mentorordninger.

Et annet ønske er at fylkeskommunen tar initiativ til å samle organisasjoner i distriktene, som kan ha utfordringer med reiseavstand, og dermed ønsker at møtene legges til forskjellige steder i fylket. Det er også ønskelig med informasjon om tilskuddsordninger og de satsingsområdene fylkeskommunen prioriterer, samt støtte til å arrangere konferanser og temakvelder for frivillige. Dette vil bidra til å styrke samarbeidet og støtte frivilligheten på en mer strukturert måte.

Økonomisk støtte er viktig, spesielt gjennom tilskuddsordninger og prosjektmidler som kan bidra til å senke kostnader og sikre bærekraftig drift. Fylkeskommunen kan også tilby tilgang til lokaler for møter, arrangementer og lagring, enten gratis eller til lav pris, samt bidra med kompetanseheving gjennom kurs og rådgivning for organisasjonenes utvikling.

Videre kan fylkeskommunen styrke samarbeidet mellom frivillige organisasjoner og næringslivet, opprette faste møteplasser og samarbeidsfora, samt synliggjøre frivillig arbeid gjennom sine kommunikasjonskanaler. Å forenkle søknadsprosesser og ha flere søknadsfrister for tilskudd kan også gjøre det lettere for frivillige organisasjoner å få tilgang til nødvendige ressurser. Samlet kan disse tiltakene bidra til å styrke frivilligheten i Nordland og gjøre den mer bærekraftig og tilgjengelig for flere.

Andre kommentarer eller innspill til Nordland fylkeskommune

Nordland fylkeskommune mottar generelt positive tilbakemeldinger for sitt samarbeid med frivillige organisasjoner, spesielt for hjelpen og veiledningen som gis av ansatte. Det er et ønske om mer direkte dialog og veiledning, spesielt for nye organisasjoner, samt bedre informasjon om tilskuddsordninger og støtteordninger. Flere mener at fylkeskommunen bør fortsette å utvikle langsiktige samarbeidsavtaler, tilby flere felles møteplasser og støtte digitalisering og innovasjon i frivilligheten.

Det er også et ønske om å gjøre lokaler mer tilgjengelige for organisasjoner som ønsker å gjennomføre aktiviteter, kurs eller kulturarrangementer. Videre etterspørres tiltak for å øke ungdomsengasjement og synliggjøre frivillig arbeid gjennom bedre kommunikasjon og tilgjengelig informasjon.

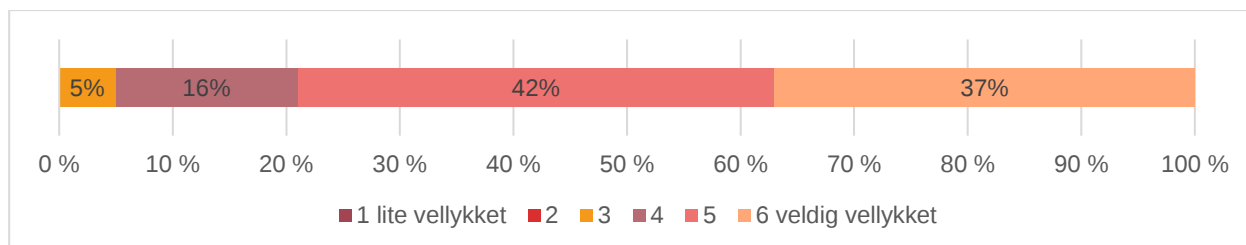
Frivillige organisasjoner ønsker også at fylkeskommunen fortsetter å være en sterk støtte for frivillighetens rolle i samfunnet, og at det gis økt økonomisk støtte til langsiktige prosjekter og integreringstiltak. Det er også ønskelig å videreutvikle samarbeidet med næringslivet og oppmuntre til flere innovative prosjekter.

Frivilligsentralenes samarbeid

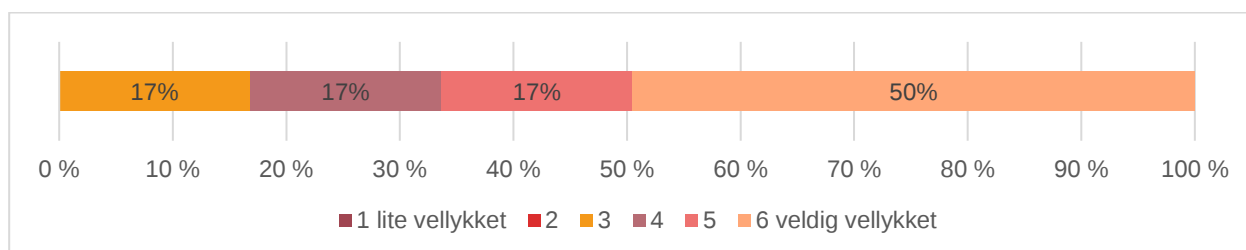
Samtlige frivilligsentraler har samarbeid med organisasjoner. 72 % har samarbeid med bedrift eller næringsliv. I dette kapitlet skal vi se nærmere på samarbeid frivilligsentralene er involvert i.

Frivilligsentralenes opplevelse av samarbeidene er presentert i figur 29-30. Vi ser at de fleste frivilligsentralene opplever samarbeidene som vellykket. Samarbeid med frivillige

organisasjoner og med næringslivet har en gjennomsnittlig vurdering på 5,1 og 5,0 av 6, som tilsvarer vellykket.

Figur 29. Vurdering av samarbeid med frivillige organisasjoner. Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19.

Figur 30. Vurdering av samarbeid med bedrift eller næringslivet: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med bedrift eller næringslivet er? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 12.

I de følgende delene ser vi nærmere på de ulike samarbeidsformene.

Samarbeid med frivillige organisasjoner

Det er totalt 19 frivilligsentraler som har tatt stilling til en fortsettelse og eventuell utvidelse av samarbeidet med frivillige organisasjoner. Samtlige frivilligsentraler ønsker å fortsette eksisterende samarbeid, eller å samarbeide mer i fremtiden.

Samarbeidet med frivillige organisasjoner består i stor grad av felles arrangementer, aktiviteter og samlinger. Man samarbeider også om søknader, rekruttering av medlemmer, styrearbeid, markedsføring, drift, lokaler og fritidsgrupper.

Samarbeid med frivillige organisasjoner har stor verdi for frivilligsentralene. Flere nevner at samarbeidene øker tilgangen til frivillige. Det nevnes også at de øker synligheten sammen, når ut til flere og at de får til flere aktiviteter enn om de står alene. De kan fordele oppgaver og får mer ressurser sammen.

Mange av frivilligsentralene rapporterer at samarbeidene med frivillige organisasjoner fungerer godt, og at de ikke opplever noen utfordringer knyttet til dette. Av de som opplever utfordringer, nevnes det at deling av lokaler til tider kan være utfordrende, og at koordinering og tid til å møtes kan være utfordrende. Bare en av frivilligsentralene opplever konkurranse fra frivillige organisasjoner. Det handler om konkurranse om tilskudd og tilgang til kommunale midler.

Samarbeid med bedrift eller næringsliv

Som tidligere nevnt samarbeider 72 % av frivilligsentralene med næringslivet eller bedrifter i dag. Av disse ønsker samtlige sentraler å fortsette og/eller samarbeide mer med næringslivet i fremtiden, noe som kan ses i sammenheng med det høye gjennomsnittet for hvor fornøyde de er med samarbeidene.

Det er en interesse for samarbeid med næringslivet hos 50 % av frivilligsentralene som i dag ikke har et slikt samarbeid. De frivilligsentralene som ikke har samarbeid med næringslivet i dag svarer at de ikke har hatt behov for næringslivssamarbeid til nå. En av frivilligsentralene mener de kunne jobbet bedre for å få et slikt samarbeid.

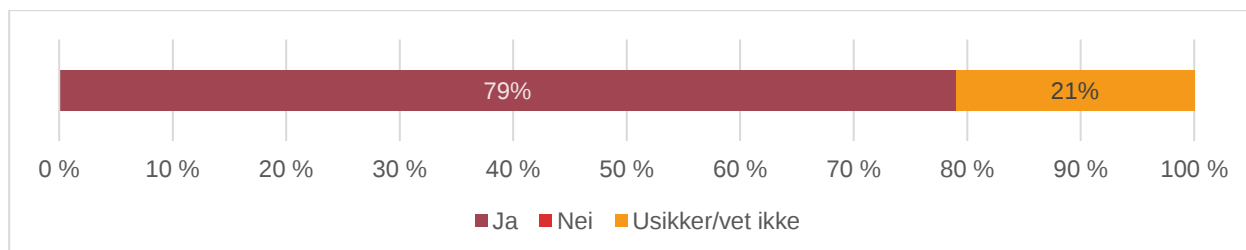
Samarbeidene består for mange av økonomisk støtte i form av gaver, sponsoravtaler og andre type midler. Noe samarbeider om lokaler, og andre om forskjellige aktiviteter/arrangementer.

Frivilligsentralene rapporterer at samarbeidene med bedrifter og næringsliv gir stor verdi for dem, særlig i form av økonomisk støtte forutsigbarhet, men også for drift og synliggjøring.

De fleste opplever at det ikke er noen utfordringer med samarbeidet og at det er utelukkende positivt. Av de som opplever utfordringer, trekkes det frem manglende støtte til daglig drift, egnede lokaler, manglende ressurser til oppfølging og tilstrekkelig tid til planlegging.

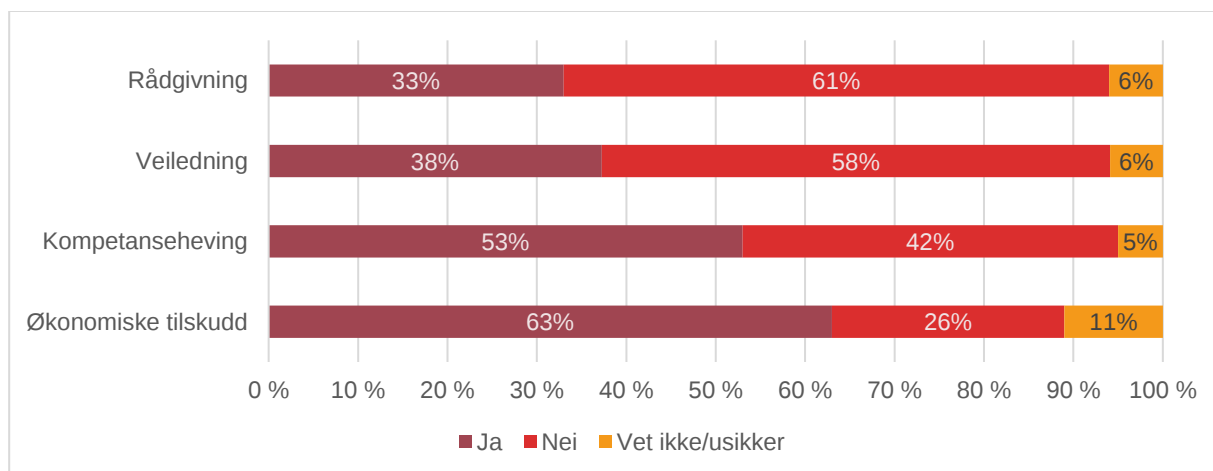
Samhandling med fylkeskommunen

79 % av 19 frivilligsentraler opplever at Nordland fylkeskommune ønsker å samarbeide med frivilligheten (figur 31). Resten svarer at de ikke vet eller er usikre.

Figur 31. Samhandling med fylkeskommunen: Opplever dere at Nordland fylkeskommune ønsker å ha dialog og samhandling med frivilligheten? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19.

Frivilligsentralene ble spurt om de har hatt samhandling med fylkeskommunen det siste året, i form av veiledning, rådgivning, kompetanseheving eller økonomisk tilskudd (figur 32).

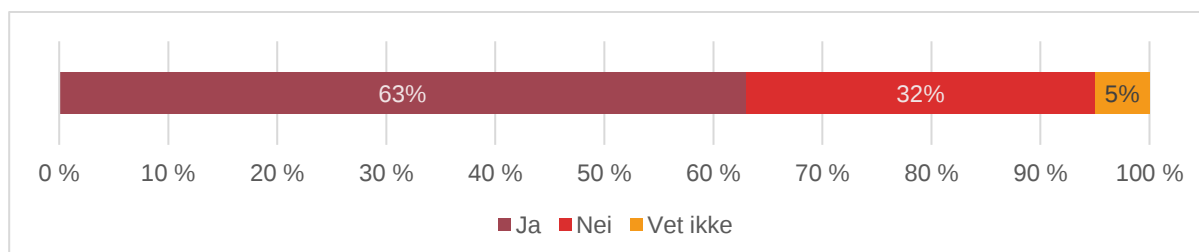

Figur 32. Samhandling med fylkeskommunen. Har dere hatt samhandling med fylkeskommunen det siste året, i form av? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19.

Det er 63 % av frivilligsentralene som har samhandlet med fylkeskommunen om økonomiske tilskudd. 53 % oppgir at de har samhandlet om kompetanseheving, 39 % oppgir at de har mottatt veiledning av fylkeskommunen, og 33 % oppgir at de har mottatt rådgivning fra fylkeskommunen.

Møteplass for frivilligheten

Av frivilligsentralene er det 63 % som oppgir at de har deltatt på møteplasser for frivilligheten arrangert av fylkeskommunen det siste året (figur 33).

Figur 33. Møteplass for frivilligheten: Har frivilligsentralen deltatt på møteplasser for frivilligheten arrangert av fylkeskommunen det siste året? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19.

Frivilligsentralene ble spurt om hvordan de ønsker at fylkeskommunen skal legge til rette for faste møter med frivillige organisasjoner og frivilligsentraler i fylket i fremtiden.

Flere ønsker at fylkeskommunen fortsetter som de har gjort med ulike type forum og møter, både i form av konferanser og nettbaserte webinarer. Det nevnes av flere at de opplever at fylkeskommunen er aktiv på dette området og at de ikke har noen konkrete forslag. De forslagene som er nevnt er temamøter, konferanser med relevant innhold og nettverksbygging, og at det kan arrangeres enten regionalt eller for hele fylket.

Hvordan kan Nordland fylkeskommune bidra til å tilrettelegge for frivilligheten i Nordland?

Frivilligsentralene mener at Nordland fylkeskommune kan bidra til å tilrettelegge for frivilligheten ved økte midler og tilskudd, tilgjengeliggjøre lokaler, skape en felles møteplass (frivilligforum), forenkle søknadsprosesser, forkorte behandlingstid og øke antall søknadsfrister i løpet av året.

6. Konklusjon og anbefalinger

Kartleggingen av frivillige organisasjoner og frivilligsentraler i Nordland fylkeskommune gir et omfattende bilde av sektorens utfordringer, ressurser og samarbeidsmuligheter. 82 respondenter leverte inn svar, og disse representerer et mangfold av organisasjonene i Nordland, både i størrelse og type organisasjoner. Frivilligsentralene som har svart representerer både kommunale og ideelle.

Hovedutfordringene som kommer frem i undersøkelsen om temaene vi har spurt om er:

- **Rekruttering:** Av organisasjonene er det 26 % som rapporterer om at medlemstallet har økt de siste fem årene. 40 % sier det er stabilt. For en god del av både organisasjoner og frivilligsentraler oppleves rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige som vanskelig. Flere peker på tidsklemma og geografiske barrierer, og mange mener potensielle tillitsvalgte og frivillige vegrer seg for å binde seg til faste oppgaver eller verv. En del tror folk heller ønsker å bidra på enkeltaktiviteter fremfor å forplikte seg til kontinuerlig innsats. Det er også utfordringer med å tiltrekke seg spesifikke grupper, som yngre mennesker og personer med innvandrerbakgrunn.
- **Økonomi:** Økonomi er en betydelig utfordring for mange organisasjoner og en del frivilligsentraler. Medlemskontingent og nasjonale midler er de vanligste inntektskildene for organisasjonene, men det er behov for enklere søknadsprosesser og mer informasjon om støtteordninger. Det er også et ønske om mer midler til drift, og mindre til prosjekter fra både frivilligsentraler og organisasjoner. Det er særlig de små organisasjonene med mindre enn 500 medlemmer som oppgir at støtte fra fylkeskommunen er en viktig inntektskilde. Frivilligsentralene opplever en stram kommuneøkonomi som utfordrende.
- **Lokaler:** En del organisasjoner mangler egnede lokaler, og det er et ønske om bedre tilgang til fylkeskommunale bygg. Dårlige lokaler gjør det vanskelig å rekruttere flere aktive deltakere, og det er behov for universelt utformede lokaler som er tilgjengelige for alle. Dette er ikke et like stort problem for frivilligsentralene.

62 % av respondentene opplever at Nordland fylkeskommune ønsker dialog og samhandling med frivilligheten, og respondentene gir positive tilbakemeldinger om sitt samarbeid med fylkeskommunen. Det er allikevel et ønske om mer direkte dialog, veiledning og tilrettelegging fra fylkeskommunen. Samhandling med fylkeskommunen om økonomiske tilskudd, veiledning, rådgivning og kompetanseheving er viktig for organisasjonene, og det er et ønske om flere møteplasser for frivilligheten.

Organisasjonene og frivilligsentralene i Nordland samarbeider mye med andre organisasjoner og med næringslivet, og det oppleves som verdifullt. Samarbeidene bidrar til økt synlighet, deling av ressurser og kompetanse, samt bedre økonomisk støtte. Det er et ønske om å fortsette og utvide disse samarbeidene. Samarbeidene med andre lag og foreninger består i stor grad av felles arrangementer, aktiviteter og støttefunksjoner, mens samarbeid med næringslivet ofte innebærer økonomisk støtte, donasjoner av utstyr og materiell, samt sponsoravtaler.

Organisasjonene og frivilligsentralene har klare målsettinger for fremtiden, hvor rekruttering av flere medlemmer og frivillige, samt utvidelse av aktiviteter, er sentralt. Det er også et ønske om flere ansatte og bedre samarbeid med andre aktører. Økonomi, lokaler og rekruttering er de mest utfordrende områdene som hindrer vekst, og det er behov for mer forutsigbar økonomisk støtte og bedre tilgang til egnede lokaler.

Anbefalinger

Ved å følge opp funnene kan fylkeskommunen bidra til å styrke frivilligheten og samarbeidet mellom sektorene. Kartleggingen kan både brukes som et verktøy i videreutvikling av den konkrete frivillighetspolitikken og, i et større perspektiv, som en del av den overordnede samfunnsplanleggingen i fylkeskommunen.

Frivillighet Norge har en del generelle anbefalinger til alle fylker som ønsker å utvikle en politikk for samhandling mellom fylkeskommunen og frivillige organisasjoner. Frivillighetspolitikken bør være et strukturelt rammeverk som både frivillig sektor og fylkeskommunen kan forholde seg til i sitt arbeid. Det bør både ta for seg rammebetingelser og hvordan det offentlige skal forholde seg til de frivillige organisasjonene som samfunnssektor.

Fylkeskommunens frivillighetspolitikk kan også ha betydning for kommunene. Frivillighet Norges erfaring er at fylkeskommunens frivillighetspolitikk ofte brukes som en sentral kilde for kommuner som ønsker å utvikle en lokal frivillighetspolitikk. Dette blir ytterligere forsterket dersom fylkeskommunen, i sin frivillighetspolitikk, tilbyr en aktiv veilederrolle overfor kommuner som ønsker å styrke dialogen og samhandlingen med frivillig sektor gjennom en lokal frivillighetspolitikk.

Frivilligsentralene har potensiale til å være «navet» i frivillighetspolitikken i sine kommuner, og kan ha en viktig rolle i å styrke samarbeidet mellom organisasjonene og kommunen. De er viktige aktører på frivilligfeltet i regionen, og det er positivt at fylkeskommunen har samhandling med frivilligsentralene.

I de videre anbefalingene går vi ikke inn på anbefalinger som omhandler samhandling mellom fylkeskommunen og frivilligsentraler, fordi Frivillighet Norge ikke har mandat til å anbefale noe om frivilligsentralene og deres virke. Vi viser for øvrig til [punkt 6 om frivilligsentraler på denne ressursiden](#), som handler om kommunale frivilligsentralers rolle i koordinering og samhandling lokalt.

Ta vare på og styrk samarbeidet med frivilligheten

Frivillige organisasjoner er opptatt av rammevilkårene, men også av å medvirke i

politikkutvikling på saker de arbeider med. En del av organisasjonene ønsker faste dialogmøter med fylkeskommunen for å diskutere konkrete saker som påvirker deres arbeid. Noen fylkeskommuner og større kommuner har formaliserte dialogarenaer, eller legger til rette for at store paraplyorganisasjoner har enklere tilgang til dialog med relevante avdelinger i fylkeskommunen.

Når fylkeskommunen ønsker å samarbeide med frivillige organisasjoner for å løse samfunnsutfordringer, er det viktig at man i fellesskap finner frem til hvordan man kan samarbeide. Som samfunnsaktør bidrar de frivillige organisasjonene på ulike måter gjennom sine aktiviteter og tiltak. Premisset er at samarbeidet med fylkeskommunen kan knyttes til organisasjonenes formål, slik at de fortsatt kan drive og utvikle sine aktiviteter og tiltak.

For å styrke organisasjonenes eierskap til frivillighetspolitikken eller de deler av planverket som er relevant for dem er det viktig at de involveres tidlig i planleggingsfasen.

Møtepunkter med frivilligheten

29 % av respondentene i denne undersøkelsen har deltatt på en møteplass i regi av fylkeskommunen det siste året. Organisasjonene ønsker seg tematiske møter for å møte andre som arbeider i samme felt. Frivilligsentralene ønsker møteplasser og samarbeidsfora regionalt eller for hele fylket. Flere trekker frem den årlige frivillighetskonferansen som noe de ønsker at skal videreføres.

Vi anbefaler at fylkeskommunen tar en koordinerende rolle for å legge til rette for møteplasser som kan være nyttige arenaer for nettverksbygging, kompetanseheving gjennom for eksempel kurs eller faglige innledninger.

Slike møteplasser kan også åpne for at man oppdager nye muligheter for samarbeid. Gode samarbeidsarenaer er ofte avgjørende for å senke terskelen for å koordinere aktivitet og redusere opplevelsen av konkurranse mellom foreningene.

Forankring av frivillighetspolitikk i fylket

Organisasjonene sitter på kompetanse, og representerer interesser som krysser med fylkeskommunens arbeidsområder på flere felt.

Det kan være mye å hente på å utvikle fylkeskommunens kompetanse på å samarbeide med frivillige organisasjoner. Frivillighet Norge anbefaler fylkeskommuner å legge til rette for læring og erfaringsutveksling mellom ansatte som har ansvaret for kontakten med frivillige organisasjoner i de ulike avdelingene i fylkeskommunen.

På denne måten vil fylkeskommunen for eksempel kunne bygge opp et nettverk av ansatte med kompetanse i å samarbeide med frivilligheten på tvers av avdelingene. Noen fylkeskommuner med en vedtatt frivillighetspolitikk har en koordinator, som også fungerer som en kontaktperson innad i fylkeskommunen når det gjelder frivillighet som fagområde.

Lokaler

For å kunne drive frivillige organisasjoner trenger man lokaler og arenaer for å ha møter og aktiviteter. Mangel på egnede lokaler gjør det vanskelig å rekruttere flere aktive deltakere, mens gode lokaler er med å markedsføre aktiviteten. Nesten alle respondentene ønsker å leie eller låne fylkeskommunale bygg enten som en fast leieavtale eller til enkeltarrangementer eller møter.

Lokaler er dermed en konkret sak hvor fylkeskommunen kan legge til rette for frivillig aktivitet. Mange organisasjoner ønsker seg billigere leie eller gratis lån og enklere og mer forutsigbare låne- og leieavtaler med fylkeskommunen. Mange mangler lokaler til lager, og en av fire organisasjoner tilbys lokaler som ikke er universelt utformede.

Vi anbefaler fylkeskommuner å gjennomføre en kartlegging av tilgjengelige lokaler i offentlig eide bygg og at man tenker flerbruk i restaurering av eldre bygg og i planlegging av nybygg. Her er det viktig at frivillige organisasjoner trekkes inn med sine synspunkter tidlig i planleggingsfasen. Vi viser også til våre [anbefalinger om lokaler for frivilligheten](#)

Forenkling og bistand

Flertallet av organisasjonene som har svart på undersøkelsen opplever mulighetene for finansiering av nye tiltak som dårlige eller svært dårlige. I Nordland ser vi at det er de små organisasjonene (med mindre enn 500 medlemmer) som i oppgir at midler fra fylkeskommunen er en viktig inntektskilde.

Det er en lav andel i denne gruppen som har egne ansatte. Tidkrevende administrative oppgaver legger press på foreningene, og kan tappe organisasjonene for tid og kapasitet. I den forbindelse vil vi understreke viktigheten av enkle ordninger for søknad og rapportering. Fylkeskommunen bør sikre at deres regelverk og tilskuddsordninger skaper forutsigbarhet og mulighet til å tenke langsiktig for alle typer foreninger.

Det er flere konkrete grep fylkeskommuner kan gjøre for å forenkle arbeidet for frivillige organisasjoner. Blant annet anbefaler Frivillighet Norge å:

- Bidra til synliggjøring og arenaer hvor organisasjonenes aktiviteter blir synlig for innbyggerne.
- Forenkle byråkratiet ved å:
 - Samle relevant informasjon om hvor og hvordan organisasjonene foreningene kan søke om støtte. Dette kan være både statlige og fylkeskommunale ordninger, men også tips om andre tilskuddsordninger, som stiftelser.
 - Gi forutsigbare avtaler om driftsstøtte til organisasjonene som gjør at de kan planlegge aktivitetene sine.
 - Kartlegge offentlig eide lokaler for å få en oversikt over om disse er universelt utformet og tilgjengelig for frivilligheten

Verktøy for synliggjøring

Organisasjonene bruker lite midler på markedsføring, samtidig som bare 25 % opplever økning i

medlemsmassen. Her har fylkeskommunen mulighet til å bidra med tiltak for å øke synlighet for organisasjoner eller informasjonsplattformer. Flere organisasjoner ønsker seg at fylkeskommunen bidrar til å synliggjøre aktiviteter og de positive effektene av frivillig arbeid. Å framsnakke frivilligheten gjennom for eksempel en pris eller synlighetskampanjer er et godt tiltak.

Fylkeskommunen kan bidra til at organisasjonene og befolkningen gjøres kjent med digitale plattformer. Vi vil her nevne [Frivillig.no](https://frivillig.no), som drives av Frivillighet Norge. Her kan foreningene legge ut oppdrag de trenger frivillige til og informasjon om egen forening. Informasjonen om foreningen som legges inn på Frivillig.no kan også fungere som en side med informasjon om foreningen i tillegg til oppdragene som legges ut. På den måten kan de øke synligheten i egen kommune og rekruttere flere frivillige.

Frivillighet Norge har også utviklet [Ungfritid.no](https://ungfritid.no), en digital oppslagstavle hvor frivillige organisasjoner kan legge ut varige, organiserte fritidsaktiviteter for barn og unge. Nettsiden gjør det enklere for frivillige organisasjoner å finne nye deltagere, og enklere for barn, ungdom, foresatte og andre å finne fritidsaktiviteter. På stotte.ungfritid.no finnes en oversikt over støtteordninger for å delta i fritidsaktiviteter fra både det offentlige, næringslivet og organisasjoner.

Begge løsningene er kostnadsfrie, og det er mulig å lenke direkte til oppdragene og aktivitetene på Frivillig.no og Ungfritid.no fra Facebook og fylkeskommunens egne nettsider.

Liste over figurer

Figur 1. Geografisk område: Hvilket geografisk område dekker dere? Antall svar: 59.....	9
Figur 2. Organisering: Hvordan er dere organisert? Flere valg mulig. Antall svar: 57.....	10
Figur 3. Organisasjonstype: Hva slags lag/forening er dere? (Kategoriene er basert på FNs internasjonale kategorisering av frivillige organisasjoner). Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 55.....	10
Figur 4. Aktiviteter: Hvor ofte har dere aktiviteter? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 55.....	11
Figur 5. Aktiviteter: Hvilke aktiviteter bruker dere tid på? Flere svar var mulig. Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 55.	12
Figur 6. Aktiviteter: Hvor ofte har dere aktiviteter? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 23.	13
Figur 7. Aktiviteter: Hvilke aktiviteter bruker dere tid på? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 23.....	13
Figur 8. Utvikling i medlemsmasse: Hvordan har medlemstallet i fylket/regionen utviklet seg de siste 5 årene? Inkluderer ikke frivilligsentraler.....	14
Figur 9. Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper? Inkluderer ikke frivilligsentraler.....	15
Figur 10. Rekruttering: Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper? Inkluderer kun frivilligsentraler.	16
Figur 11. Rekruttering: Har deres organisasjon/frivilligsentral en politikk/praksis for å rekruttere følgende grupper?	17
Figur 12. Inntektskilder: Hvordan er organisasjonen/frivilligsentralen finansiert? (Det var mulig å krysse på flere alternativer.).....	19
Figur 13. Inntektskilder: Omtrent hvor stor andel av inntektene utgjør følgende inntektskilde? Inkluderer ikke frivilligsentraler.	20
Figur 14. Inntektskilder: Omtrent hvor stor andel av inntektene utgjør følgende inntektskilde? Inkluderer kun frivilligsentraler.	22
Figur 15. Mulighet for finansiering av nye aktiviteter, både frivilligsentraler og organisasjoner ..	23
Figur 16. Utgifter: Hvor stor andel av utgiftene går med til følgende utgiftsposter? Inkluderer ikke frivilligsentraler.....	25
Figur 17. Utgifter: Hvor stor andel av utgiftene går med til følgende utgiftsposter? Inkluderer kun frivilligsentraler.....	26
Figur 18. Leieavtale: Hvem har dere leieavtale med, og hvem har dere låneavtale med? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar leieavtaler: 50. Antall svar låneavtaler: 15.....	27
Figur 19. Interesse for å låne/leie fylkeskommunale bygg: Kan det være interesse for å låne/leie fylkeskommunale bygg?	28
Figur 20. Universell utforming: Hvor godt universelt utformet er lokalene dere bruker?.....	28
Figur 21. Utviklingspunkter: Hvordan ønsker dere å utvikle foreningen fremover? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall svar organisasjoner: 71. Antall svar frivilligsentraler: 19.	29
Figur 22. Utfordrende områder: Hvilke tre områder opplever dere som mest utfordrende for organisasjonen? Mulig å velge opptil tre alternativer. Inkluderer ikke frivilligsentraler.	30
Figur 23. Utfordrende områder: Hvilke tre områder opplever dere som mest utfordrende? Mulig å velge opptil tre alternativer. Inkluderer kun frivilligsentraler.	31

Figur 24. Vurdering av samarbeid med andre lag/foreninger: Hvor vellykket mener du samarbeide med andre organisasjoner er? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 30	33
Figur 25. Vurdering av samarbeid med bedrift eller næringslivet: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med bedrift eller næringslivet er? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 14.	33
Figur 26. Samhandling med fylkeskommunen: Opplever dere at Nordland fylkeskommune ønsker å ha dialog og samhandling med frivillige organisasjoner? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 50	35
Figur 27. Samhandling med fylkeskommunen. Har dere hatt samhandling med fylkeskommunen det siste året, i form av? Inkluderer ikke frivilligsentraler.	36
Figur 28. Møteplass for frivilligheten: Har organisasjonen deltatt på møteplasser for frivilligheten arrangert av fylkeskommunen det siste året? Inkluderer ikke frivilligsentraler. Antall svar: 51...	36
Figur 29. Vurdering av samarbeid med frivillige organisasjoner. Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19.....	38
Figur 30. Vurdering av samarbeid med bedrift eller næringslivet: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med bedrift eller næringslivet er? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 12.	38
Figur 31. Samhandling med fylkeskommunen: Opplever dere at Nordland fylkeskommune ønsker å ha dialog og samhandling med frivilligheten? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19.....	39
Figur 32. Samhandling med fylkeskommunen. Har dere hatt samhandling med fylkeskommunen det siste året, i form av? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19.	40
Figur 33. Møteplass for frivilligheten: Har frivilligsentralen deltatt på møteplasser for frivilligheten arrangert av fylkeskommunen det siste året? Inkluderer kun frivilligsentraler. Antall svar: 19. ..	40